Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 598

ՇԱԲԱԹ 28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1886

3 ՐԷՊԻ ԻՒԼ ԱԽՐ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه ده نورادونكيان خاننده ارهولك
غزته سى اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han ,Galata
CONSTANTINOPLE

es annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
Օ Ր Ա Գ Ի Ր
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	գանձեկան արծաթ		200
» » Վեցամսեայ	»	»	100
» » Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց » եւ տեղական թղթատարով՝ տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ տեղական թղթատարով՝ վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	ֆրանք		58
» » վեցամսեայ	»		26

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է: Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր:

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԹԸՐՆ ԷՋԷՆՍԻ
Գործակալութեան չէրսոմը, Գարա-քէօյ, Տէյիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՈՒՐԲԱԹ, 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՆՆ

Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցը, կրթական եւ բարեգործական ամեն կարգի ազգային հաստատութեանց մէջ, ըստուգապէս ամենէն լաւ կառավարուածն է, որ աւելի քան զամենեսին արդիւնաւոր հանդիսացած է հիմնարկութենէն ի վեր:

700 պատսպարեալք կան այժմ այդ ազգային Տան մէջ. Ձմեռ միշտ աւելի է անոնց թիւը: Իբր 200ն են ուսանողք, ամենամեծ մասամբ որբ աղայք, առաւելապէս գաւառացիք: Պատսպարեալք եւ ամեն անոնք որ առիթ ունին ի մօտոյ ճանչելու հաստատութեան ներքին վիճակն, երախտագիտութեամբ կը հռչակեն թէ Հիւանդանոցին արդի Վարչութիւնը լաւագոյն Վարչութիւնն է զոր այս հաստատութիւն ունեցած էր երբեք: Զեղծմունք որ երբեմն ի խոր կը խոցէին ամեն բարեսէր ազգայնոյ սիրտն՝ հետզհետէ ջնջուած են, եւ զանազան յարկերու մէջ նշանակելի բարւոքմունք մուծուած են: Ձեռնհաս անձինք կը վկայեն թէ Որբանոց կոչուած Վարժարանը Մայրաքաղաքիս գրեթէ ո՛չ մէկ Թաղային վարժարանէն ետ կը մնայ, եւ ստուգիւ ամենէն գերազանցն է տիրող բարեկարգութեան, պարտաճանաչութեան եւ անխափան յարատեւութեանը կողմէ, մինչ անընդհատ փոփոխութիւնք եւ անկանոնութիւնք այնչափ կը վնասեն մեր Թաղային լաւագոյն վարժարաններուն իսկ: Որբանոցին մէջ բարձրագոյն Նախակրթարանի մը յայտագիրը խնամով կը գործադրուի, եւ ի մէջ այլոց, ֆրանսացի եւ անգլիացի դաստիարակներ ուսանողները կը վարժեցնեն եւրոպական երկու գլխաւոր լեզուաց գործածութեան: Երաժշտութիւն, ո՛չ միայն ձայնական այլ նաեւ գործիական, կ'աւանդուի, Գեղարուեստից մէջ ուրիշ ճիւղին՝ Գծագրութեան հետ. մինչ աղայոց մտաւոր կրթութեան հետ ֆիզիքական մարզանքն եւս յատուկ խնամոց առարկայ են: Որբանոցին դասատուները Կ. Պոլսոյ Թաղային մեծ վարժարանաց դասատուներն են.—սա նշանակելի տարբերութեամբ միայն որ, Ս. Փրկչեան հաստատութեան բարւոք մատակարարութեանը շնորհիւ, իրենց թոշակները կը ստանան կանոնաւորապէս—հազուադէպ բացառութիւն մը թաղային վարժարանաց համար—եւ բնականապէս աւելի պարտաճանաչութեամբ եւ աւելի եռանդեամբ կ'աշխատին հոն քան այլուր: Պատ. Հոգաբարձութիւնն ալ յատուկ խնամ կը տանի այս անպաշտպան որբերն ըստ կարի մասնագէտներ ընելու, որք ապահով ապրուստ մը կարենան գտնել: Ընթացաւարտներէն զանոնք որ արհեստաւոր չպիտի լինին, կը ղրկէ Բժշկական, Իրաւագիտական, Հանքաց ու Անտառաց եւ Գեղարուեստից կառավարական վարժարաններէն մին, ըստ յարմարութեան իւրաքանչիւրին, եւ կը հոգայ նոնց այս բարձրագոյն կրթութեան ծախքերն եւս, մինչեւ որ իւր երախտապարտ սաներ անկախ ապրուստի տէր դառնան: Մտային սննդեան հետ, նիւթական սնունդն եւս կարի բարւոքած է վերջերս:

Բայց այս հաստատութիւն ունի մեծագոյն պէտք մը:—Վերաշինութեան կը կարօտի: Շէնքը զոր ամեն տարի երկիցս կ'երթանք այցել—Համբարձման Տօնին եւ Սահմանադրութեան Տարեդարձին,—է 55 տարի առաջ Պէզճեան Ամիրային ձեռօք կառուցուած շէնքը, ժամանակին փոփոխութեամբք զորս մերթ ընդ մերթ հարկ եղած է մուծանել՝ նորոգելով այն յարկեր որք բոլորովին փլչիլ կը սպառնային: Այս կէս դարու միջոցին, չէ ելած նոր Պէզճեան մը, որ ձեռնարկէր հիմնովին վերաշինելու՝ աւելի ընդարձակ եւ ժամանակիս պահանջմանց աւելի համաձայն յատակաձեւով՝ զայն հաստատութիւն զոր ամեն Հայ, որչափ եւս անտարբեր, գուրգուրանօք կը յիշէ միշտ իբրեւ Ազգային Տունն: Արդի վիճակին մէջ, Հիւանդանոցը չի կրնար երկար տեւել առանց ծանր վտանգի: Յարկեր կան որոց կիսափուլ երեւոյթը ծանր երկիւղ կ'ազդէ, մինչ ուրիշներ առողջապահիկ անհրաժեշտ պայմանաց մէջ լինելէ հեռի են: Բայց Հայոց այժմու սերնդեանն համար անձնասիրութեան խնդիր մը լինելէ աւելի հասարակ զգուշութեան խնդիր մը դարձած է վերաշինել Հիւանդանոցն: Արդի Հոգաբարձութեան վերապահուած էր լրջօրէն ինկատ առնուլ զայս պէտք, եւ կը սիրենք յուսալ թէ նաեւ արդի Հոգաբարձութեան օրով, իբրեւ ամենէն ձեռնհաս Վարչութեան օրով զոր ունեցած է Հիւանդանոցը, գոհացում պիտի տրուի այդ մեծ պէտքին: Արդէն ծանուցուած իրողութիւն մ'է թէ երկու քոյր հարազատք, որք, առաքինութեան կողմէ այնչափ աղքատ ժամանակի մը մէջ, ամ քան ամէ երեւելի տեղ մը բռնելու վրայ են ի շարս ազգային բարերարաց, յանձն առած են մեծ բաժին մը Ազգ. Հիւանդանոցի վերաշինութեան մէջ: Ընթերցողք կը հասկնան թէ կ'ակնարկենք Ցախըբեան եղբարց, որք արդէն մեծագոյն մասամբ հոգացած են եւ կը հոգան նաեւ Սամաթիոյ նոր եւ գեղեցիկ եկեղեցւոյն շինութեան ծախքը: Տարակոյս չունինք թէ Պատ. Հոգաբարձութեան միւս անդամք, որոց անուանք միշտ երախտագիտութեամբ կը յիշուին ազգային ամեն բարի գործոց առթիւ, Ցախըբեան եղբայրներէն ետ չպիտի մնան այս մեծագոյն բարեգործութեան մէջ, եւ պիտի գիտնան յաւերժացնել իրենց անուններն, ամեն վաղանցիկ դժուարութեանց հակառակ ձեռն ի գործ արկանելով, եւ ի նորոյ կառուցանելով Պէզճեան Ամիրային եւ իւր ժամանակին այն հոյակապ յիշատակարանն, որ դատապարտուած է անուամբ եւեթ հոյակապ մնալու, եթէ ոչ եւս գտնուին առ մեզ այն ոգին բարեպաշտութեան եւ այն ոգին բարեսիրութեան, որովք ազգին մեծամեծներն այնպիսի մեծ եւ արդիւնաւոր գործեր ամենայն յօժարութեամբ եւ նախաձեռնութեամբ կը կատարէին դարուս սկիզբներն:

Այս քանի մը օրերս, զորս ժողովրդեան ամեն դասերն, ամեն տարի, սովոր են անցունել զուարճանաց ու խրախճանաց մէջ, յոյժ բարեդէպ են ապաքէն ակնարկ մը նետելու համար՝ գէթ մտովի մեր քանի մը հարիւր թշուառ եղբարց ու քերց վրայ որք պատսպարեալ կան Ազգային Տան մէջ, եւ որոց միակ մխիթարանքը, նիւթական թէ բարոյական, կը կայանայ մեր ամենուս մարդասիրական զգացմանց մէջ: Ո՛չ մէկ Կաղանդի, Ծնունդի կամ Բարեկենդանի առթիւ ազգային մարմնոյն այս խեղճ անդամք թողուած են անմխիթար, եւ կը սիրենք յուսալ թէ նաեւ 1886 ի տարեգլխոյ տօներուն առթիւ մեր բարեպաշտ եւ մարդասէր ազգայինք, ինչ վիճակի ու կարողութեան տէր լինին, չպիտի մոռնան Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցն եւ անոր 700 պատսպարեալները: Պատ. Հոգաբարձութիւնք վերջերս պարտաւորեցաւ հրաժարական տալ. զի Կ. Պոլսոյ ազգայնոց Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին յատկացեալ տուրքերը բաւական ատենէ ի վեր չէր ստանար, եւ իւր ամեն ճգանց, իւր բարոյական եւ դրամական ամեն զոհողութեանց հակառակ, դժուարութեան կը բախէր այնպիսի մեծ հաստատութեան մը մատակարարութեան մէջ: Պատրիարքարանն եւ Մայրաքաղաքիս Թաղային իշխանութիւնք անշուշտ պիտի փութան գոհացում տալ այս արդար դիտողութեան, եւ ինչպէս Քաղաքական Ժողովք մերժեց այնպիսի բարեխնամ Հոգաբարձութեան մը հրաժարականն, ազգային մարմինք, կեդրոնական թէ թաղային, հարկաւ պիտի ջանան արդեամբ եւս բառնալ այն դժուարութիւններ որոցմէ կը գանգատէր Հոգաբարձութիւնը: Բայց դժուարութիւնները բառնալ ժխտական գործ մ'է ինքնին: Ամեն ժամանակ, բայց մանաւանդ այսպիսի տօնական աւուրց մէջ, մեր յօժարակամ նուէրներով ու նպաստներով ցոյց տալու ենք Պատ. Հոգաբարձութեան թէ ազգին սիրտը միշտ տաք է այն նախախնամական հաստատութեան վրայ, եւ Հիւանդանոցի զանազան յարկերուն ներքեւ գտնուող եւ խնամուող հարիւրաւորներուն ալ արդեամբ եւ ո՛չ թէ լոկ խօսքով ցոյց տալու ենք այն յարգանքն ու համակրանքը, զորս ի հարկէ կը ներշնչէ մարդկային թշուառութեանց այնպիսի աղեկէզ ցուցահանդէս մը, զոր միշտ մեր աչաց առջեւ կը պարզէ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցը:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՌԼԱՆՏԱ. Իռլանտացւոց ազգային դատն իւր մեծագոյն ոյժը կը ստանայ Ամերիկայէն: Հոն կը բնակին քանի մը միլիոն Իռլանտացիք, որք աւելի բարեկեցիկ եւ աւելի յառաջադէմ ժողովուրդ մ'են, քան հայրենի երկրին մէջ մնացող իռլանտացի ժողովուրդն: Ամերիկաբնակ Իռլանտացւոց սրտին մէջ վառ մնացած է ազգութեան սէրն, եւ բարոյապէս, մանաւանդ նիւթապէս, ամենքն ալ կ'օգնեն հայրենի երկրին ինքնօրինութեան եւ նիւթական ու մտաւոր յառաջդիմութեան դատին: Գաղափար մը տալու համար այն աջակցութեան վրայ, զոր Իռլանտա կը գտնէ իւր Ամերիկաբնակ զաւակներէն, կը յիշենք երկու իրողութիւններ, որոց վրայ Լոնտոնի լրագիրք ուշադրութիւն կը հրաւիրեն:—Իռլանտական Դաշնակցութեան Ամերիկեան ճիւղը մի քանի ամսոյ մէջ հանգանակած է 20 հազար անգլ. ոսկի, Պ. Բառնէլի տրամադրութեան ներքեւ դնելու համար ի գործածութիւն քաղաքական եւ խորհրդարանական պէտքից: Բաց աստի, ուրիշ իռլանտական ընկերակցութիւն մը Ամերիկայի մէջ հանգանակութիւն բանալով, արդէն 8,000 ոսկի հաւաքած է, ի հաշիւ տարեկան թոշակին զոր ստանալու պէտք ունին Անգլիոյ Երեսփոխանաց Ժողովոյն իռլանտացի անդամք, որք անգլիացի եւ սկովտացի անդամոց չափ հարուստ չեն, եւ իրենց բանն ու գործը ձգել պարտաւորուած լինելով, ապրուստ մը պէտք է ստանան, կանոնաւորապէս ներկայ գտնուիլ կարենալու համար Լոնտոնի Խորհրդարանին նիստերուն:

Երկրորդ իրողութիւնն ալ զոր կ'ուզենք յիշել, սա է. Ս. Ծննդեան առթիւ Ամերիկաբնակ Իռլանտացւոց կողմէ իրենց Իռլանտաբնակ ազգակցաց եւ ազգականաց ղրկուած մեծ ու փոքր գումարներուն քանակութիւնն հասած է 5 միլիոն անգլ. ոսկւոյ: Ամերիկաբնակ իռլանտացի սպասաւորներէ ու սպասուհիներէ սկսեալ, որք 1 ոսկի, կամ մի քանի տոլար ղրկած են, մինչեւ հարուստ վաճառականներն, ամենքն ալ, յիշելով Հայրենիքն եւ հոն թողուած սիրելիներն, ամեն տարւոյ Ծննդեան միջին հաշուով իբր 5 միլիոն ոսկի կը ղրկեն Իռլանտա: Բայց որովհետեւ Ծնունդէն զատ ուրիշ առիթներով ալ Ամերիկայէն Իռլանտա դրամական նպաստներ կը ղրկուին, կը հաշուուի թէ տարին 8 միլիոն անգլ. ոսկւոյ ամերիկեան դրամ Իռլանտա կ'երթայ:

* * *

ՖՐԱՆՍԱ. Առեւտրական գործոց Նախարարութեան կողմէ Առեւտրական Սենեակներուն ղրկուած շրջաբերական մը ցոյց կուտայ թէ օտար երկիրք ո՛ր աստիճան ազդուապէս կը մրցին ֆրանսական արտադրեալ վաճառաց դէմ, եւ կ'իմացնէ թէ հիւպատոսներուն նոր հրահանգներ ղրկուած են մեծագոյն ուշադրութեամբ եւ աչալրջութեամբ դիտելու եւ տեղեկագրելու օտար երկրաց ճարտարագործական եւ առեւտրական արարքն, եւ թէ Ֆրանսայի գործարանատեարց, արհեստաւորաց եւ վաճառականաց ջանքերուն օգնելու համար, օտար երկրաց մէջ Ֆրանսական Առեւտրական Սենեակներ բացուած են, եւ առեւտրական Թանգարաններ հաստատուած են: Նախարարը կ'իմացնէ նաեւ թէ օտարազգի արտադրիչք առեւտրական ուղեւորներ ղրկելու վրայ են իրենց հաւաքական ծախուք, իրենց գաւառին արհեստներն եւ արտադրութիւնները ներկայացնելու օտար ազգաց մօտ: Այս օրինակ միակ ընկերութիւն մը հինգ տարւոյ մէջ 156 ուղեւորութիւն կատարել տուած է, երբեմն խիստ հեռաւոր եւ քիչ ծանօթ երկիրներու, եւ հիմակ այդ ընկերութիւն, երկրորդ ընկերութեան մը հետ, յատուկ շոգենաւ մը կը պատրաստէ, իբրեւ շրջուն արուեստահանդէս երթալու համար ի Հիւսիսային Ափրիկէ, ի Թուրքիա եւ ուրիշ արեւելեան երկիրներ: Թէեւ Ֆրանսացի Նախարարին շրջաբերականին մէջ չի յիշուիր թէ այս գործունեայ ընկերութիւնք ո՛ր երկրին կը վերաբերին, բայց կը ծանուցուի թէ Գերմանիոյ մէջ են:

* * *

ԴԵՍՊԱՆԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ. Միացեալ Նահանգաց եւ Իտալիոյ եւ Աւստրիոյ կառավարութեանց միջեւ բաւական ծանր խնդիր մը ծագած է դեսպանի մը անուանման առթիւ: Պ. Քէյլի Միաց. Նահանգաց կողմէ Հռոմի դեսպան անուանեցաւ ապրիլ 2ին: Ասոր վրայ, Ուաշինկդընի իտալական դեսպան Պ. Ֆավա Միաց. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Պայարտի ուշադրութիւնն հրաւիրեց Նիւ-Եօրք Հէրըլտ լրագրոյ մէկ հրատարակութեան վրայ, յորմէ կ'երեւէր թէ Պ. Քէյլի 1871ին միթինկի մը մէջ Վիքդոր Էմմանուէլ Թագաւորին անպատշաճ խօսքեր բսած էր: Պ. Քէյլի, նամակ մ'ուղղելով առ Պ. Պայարտ, բացատրեց թէ ինք այդ խօսքեր արդարեւ ի Ռիչմընտ արտասանած էր միթինկի մը մէջ, բողոքելու համար Իտալիոյ Թագաւորին Հռոմ գրաւելուն դէմ: Իբրեւ Կաթոլիկ, ինք (Պ. Քէյլի) ընդդէմ էր Պապին աշխարհական իշխանութեան ջնջման, եւ զայս հրապարակաւ եւ անկեղծապէս կը յայտարարէր իբրեւ իւր կրօնային անձնական համոզում: Բայց եւ այնպէս, Պ. Ֆավա պաշտօնական նամակաւ մը խնդրեց Պ. Պայարտէ Հռոմ չղրկել զՊ. Քէյլի, որ ապրիլ 28ին հրաժարեցաւ իրեն տրուած պաշտօնէն:

Պ. Պայարտ հետեւեալ օրը Վիէննայի դեսպան անուանեց զՊ. Քէյլի:

Եւ ահա նոր դժուարութիւն:

Մայիս 8ին, Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Քալնոքի Կոմսն հեռագիրը ղրկեց Ուաշինկդընի աւստրիական դեսպան Պ. Շէֆֆէրի:

«Կը ցաւինք Պ. Քէյլիի անուանման համար, ըստ որում տես եւ», որպէս ի Հռոմ, դժուարութիւնք կան զայն ընդունելու: Յոյժ բարեկամական եղանակաւ ամերիկեան կառավարութեան ուշադրութիւնն հրաւիրեցէք դիւանագիտական ընդհանուր սովորութեան վրայ, որով դեսպան մը անուանուելէ առաջ հաւանութիւն կը խնդրուի այն կառավարութենէն, որոյ քով պաշտօն պիտի վարէ: Ուստի, յայտնեցէք ամերիկեան կառավարութեան թէ Պ. Քէյլի Վիէննա չգայ մինչեւ որ մեր հաւանութիւն տանք նորա անուանման: Պ. Քէյլի քաղաքային ամուսնութեամբ Հրէուհի մը կնութեան առած է. այսպիսի դեսպանի մը դիրքը դժնդակ եւ մինչեւ իսկ անկարելի պիտի լինէր ի Վիէննա»:

Քալնոքի Կոմսին այս հեռագիրը Պ. Պայարտի կարդալէ յետոյ, Պ. Շէֆֆէր իւր կողմէ աւելցուց թէ Պ. Քէյլիի դիրքն ի Վիէննա շատ ցաւալի բան մը պիտի լինէր, եւ թէ այնպիսի անյարմար դիւանագէտ մը պէտք չէ ղրկել աւստրիական Արքունեաց մօտ: Ետքէն Պ. Շէֆֆէր ծանոյց թէ Քալնոքի Կոմսը կը գանգատէր նաեւ թէ Պ. Քէյլի պատշաճից օրէնքէն չեղած էր՝ Աւստրիոյ կառավարական դրութեան դէմ գրելով անգամ մը:

Միաց. Նահանգաց արտաքին գործոց Նախարարն, ի պատասխանի, կարգ մը ծանուցագրերով բողոքեց Վիէննայի դահլճին ընթացքին դէմ, բացատրելով, նախ, թէ Միացեալ Նահանգաց Նախագահն իրաւունք չունի իւր ընտրած պաշտօնէից խիղճերը քննելու. եւ երկրորդ, նախապէս օտար պետութեանց հաւանութիւնն ստանալու պայմանին գալով, Միաց. Նահանգաց քաղաքական սովորութիւնք անհնար կ'ընեն այդ ձեւակերպութեան կատարումը: Պ. Պայարտ բացատրեց թէ Միաց. Նահանգաց մէջ յաճախակի ժողովրդային ընտրութեանց կատարման նպատակն է հանրային կարծեաց ազդեցութիւնն զգալի ընել անոնց վրայ, որոց առժամապէս յանձնուած է հանրային գործոց վարչութիւնն: Արդ, մինչ ամերիկեան Վարչութիւն մը եւ օտար Տէրութիւն մը համաձայն կը գտնուին քաղաքական ընթացքի մը վրայ, կրնայ յիշխանութիւն գալ՝ յետ ժողովրդային ընտրութեանց՝ այնպիսի Վարչութիւն մը, որուն ժողովրդէն առած պաշտօնը լինի փոխել ճշդիւ այդ քաղաքական ուղղութիւն: Հետեւապէս, այս նոր Վարչութիւն, մինչ կը փոխէ նախորդին կարգած դեսպաններն, որք հաճելի եղած էին այն կառավարութեանց որոյ քով պաշտօն կը վարէին, կարելի է որ օտար կառավարութեանց հաւանութիւնք չկարենայ ստանալ այն նոր դեսպանաց նկատմամբ զորս ինք կ'ուզէ ղրկել իւր կարգին, եւ որք տարբեր աշխարհահայեցութեան մը ներկայացուցիչ պարտին լինել:

—)(7)(—

ԵՐՈՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Բ.

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ ԿՈՄՍ

Կարճ խօսելով, ամեն նախազգուշութիւնք ձեռք առնուած էին այնչափ խնամով եւ ճարտարութեամբ, որ դաւադիրք կրցած էին ցայնժամ աներկիւղ մնալ ամենաթեթեւ կասկածէ:

Թղթակցութիւնք, ինչպէս գիտեն ընթերցողք, ծածկագիր լեզուաւ կը կատարուէին, եւ այնպիսի մեթոտով մը, որ դոնէ բացարձակ ապահովութիւն կուտար պահանջուած գաղտնեաց:

Ուղեւոր աղաւնոյն գալէն երեք օր յետոյ, մայիս 21 ին, իրիկուան ժամ ութին միջոցները, Լատիսլաս Զաթմար եւ Ստեփան Պաթորի, աշխատութեան խուցին մէջ նստած, Մաթիաս Սանտորֆի վերադարձին կ'սպասէին: Կոմսին անձնական գործերն ստիպեր էին զայն երկու օր առաջ Թրանսիլվանիա վերադառնալ մինչեւ Արթէնաքի գղեակը: Բայց այս ուղեւորութենէն օգուտ քաղելով կրցեր էր խորհրդակցիլ գաւառին Քլոզէնպուրկ մայրաքաղաքը բնակող բարեկամաց հետ, եւ Սարքանիի ընդօրինակած ծածկագրին պարունակութիւնն անոնց հաղորդելէ զկնի, նոյն օրը պիտի վերադառնար ի Թրիէստ:

Սանտորֆ կոմսին երթալէն ի վեր ուրիշ թղթակցութիւնք ալ փոխանակուած էին ընդ մէջ Թրիէստի եւ Պուտայի, եւ բազմաթիւ ծածկագիր պիտակներ հասած էին աղաւնեաց միջոցաւ: Նոյն միջոցին իսկ, Լատիսլաս Զաթմար ծածկագրութիւնները մեկնելու կ'զբաղէր «ճանգ» կոչուած գործիքին օգնութեամբ:

Արդարեւ այդ ծածկագիրք պարզ մեթոտով մը կազմուած են, այն է տառերու կարգափոխութեան մեթոտով: Այս դրութեան մէջ, ամեն գիր կամ տառ իւր այբուբենական զօրութիւնը կը պահէ, այսինքն Բը միշտ Բ կը նշանակէ, Մը միշտ Մ, Կը միշտ Կ, եւն: Բայց գիրերն իրենց կարգը կը փոխեն վանդակի մը գոց կամ բաց ծակերուն համեմատ, որ ծածկագիր պիտակին վրայ դրուելով, գիրերն այն կարգով միայն կը ցուցնէ, որով հարկ է կարդալ:

Այս վանդակներն, որ հնուց ի վեր կը գործածուին եւ այժմ յոյժ կատարելագործեալ են ըստ դրութեան Ֆլէյսներ գնդապետին, լաւագոյնն ու ապահովագոյնը կ'երեւին տալու՝ երբոր անհասկնալի ծածկագրութիւն մը ձեռք բերել ուզուի: Միւս ամեն մեթոտներուն մէջ ապահովութիւնն այսչափ կատարեալ չէ: Այնպիսի վարժ մեկնիչներ կան, որք հրաշքներ կը գործեն այս կարգի խուզարկութեանց մէջ: Մի միայն յաճախ կիրառութիւն ունեցող տառերուն վրայ հիմնելով, որ բնականաբար սոէյ կը կրկնուին ծածկագրութեանց մէջ, ինչպէս ֆրանսերէնի, անգլերէնի եւ գերմաներէնի մէջ e տառն, սպաներէնի մէջ o տառը, ռուսերէնի մէջ a տառն եւ իտալերէնի մէջ i տառը, կը յաջողին ծածկագրեալ բնագրին տառերուն իմաստը գտնել: Ուստի այն մեթոտներով շինուած ծածկագրութեանց մեծ մասը չեն կրնար դիմանալ անոնց կորովամիտ հետախուզութեան:

Կը թուի ուրեմն թէ վանդակները կամ ծածկագիր բառարաններն, որոց մէջ ամբողջ խօսքեր կազմող ինչ ինչ գործածական բառեր թուանշաններով ցոյց կը տրուին, անլուծելիութեան ամենակատարեալ երաշխաւորութիւններ կ'ընծայեն: Բայց այդ երկու դրութիւնք բաւական ծանր անպատեհութիւն մ'ունին. բացարձակ գաղտնապահութիւն կը պահանջեն, կամ մանաւանդ խիստ զգուշութիւն, որպէս զի զանոնք յօրինելու ծառայող գործիները կամ բառարաններն օտարաց ձեռք չանցնին: Արդարեւ, եթէ առանց վանդակի կամ բառարանի կարելի չէ կարդալ այդ ծածկագիր նամակներ, ընդհակառակն ամեն մարդ կրնայ կարդալ զանոնք, երբոր վանդակը կամ բառարանը ձեռք անցունէ:

Արդ, Սանտորֆ կոմսին եւ իւր կուսակցաց թղթակցութիւններն ալ վանդակի մը միջոցաւ յօրինուած էին, այսինքն մէջը տեղ տեղ ծակած քառակուսի ստուարաթղթոյ մը միջոցաւ. բայց առաւել ապահովութեան համար, որպէս զի մինչեւ իսկ եթէ իւր եւ բարեկամներուն գործածած վանդակը կորսուէր կամ գողցուէր, վտանգ մը կամ անպատեհութիւն մը չծագէր, երկու կողմէ ստացուած ծածկագիր նամակները՝ կարդացուելնուն պէս՝ կը ջնջուէին: Հետեւաբար բնաւ հետք մը չէր մնար դաւադրութենէն, որոյ մէջ Հունգարիոյ ամենէն մեծ իշխանազուններն ու ազնուականները՝ ժողովրդեան երեսփոխաններուն հետ միանալով՝ իրենց կեանքը վտանգի մէջ դրած էին:

Լատիսլաս Զաթմար ալ նոր այրած էր վերջին նամակները, սենեակին դուռը մեղմով զարնուեցաւ:

Պորիքն էր, որ ներս կը մտնէր զՄաթիաս Սանտորֆ կոմսն, որ մօտակայ երկաթուղւոյն կայարանէն եկած էր հետի:

Լատիսլաս Զաթմար իսկոյն դիմաւորեց զայն.

—Ձեր ուղեւորութի՞ւն, Մաթիա՛ս... հարցուց սրտատանջ մարդու մ'անհամբերութեամբ, որ ամեն բանէ առաջ ինք զինք անդորրել կ'ուզէր:

—Յաջողեցաւ, Զաթմա՛ր, պատասխանեց Սանտորֆ: Չէի կրնար կասկածիլ Թրանսիլվանիոյ բարեկամներուս զգացմանց վրայ, հետեւաբար անոնց գործակցութիւնն աներկրայելի է:

—Հաղորդեցի՞ր անոնց Բէշթայէն եկած ծածկագիր նամակը, զոր երեք օր առաջ ստացանք, յարեց Ստեփան Պաթորի, որ մինչեւ դաւադրելու աստիճան մտերմութիւն ունէր Սանտորֆ կոմսին հետ:

—Այո՛, Ստեփան, պատասխանեց Մաթիաս Սանտորֆ, այո՛, հաղորդեցի, նոքա եւս պատրաստ են: Առաջին նշանը տրուելուն պէս՝ ոտք պիտի ելնեն: Երկու ժամու մէջ տէր պիտի լինին Բէշթայի եւ Պուտայի, կէս աւուր մէջ Թէյսի այս եւ այն կողմի գլխաւոր նահանգաց, եւ մէկ աւուր մէջ Թրանսիլվանիոյ եւ զինուորական սահմանաց կառավարութեան: Եւ յայնժամ ութ միլիոն Հունգարացիք պիտի վերստանան զիւրեանց անկախութիւն:

—Եւ Ազգաժողո՞վը, հարցուց Պաթորի:

—Մեր կուսակիցք մեծամասնութիւն են անդ, պատասխանեց Մաթիաս Սանտորֆ: Իսկոյն պիտի կազմեն նոր կառավարութիւնն, որպէս զի ձեռքն առնու գործոց վարչութիւնն: Ամեն բան կանոնաւորապէս եւ դիւրաւ պիտի կատարուի, որովհետեւ նահանգները, վարչութեան մասին, հազիւ կախում ունին կեդրոնէն, եւ ոստիկանական իշխանութիւնն իրենց ձեռքն է:

—Բայց Պուտայի տեղակալութեան խորհուրդն, որում փոխարքան կը նախագահէ... հարցուց Զաթմար:

—Փոխարքան եւ Պուտայի տեղակալութեան խորհուրդն անկարող վիճակի մէջ պիտի դրուին...:

—Վիէննայի հունգարական դիւանին հետ ալ թղթակցելէ պիտի արգիլուի՞ն:

—Այո՛, ամեն միջոց ձեռք առնուած են, որպէս զի մեր շարժման միաժամանութեամբ ապահովի անոնց յաջողութիւնն:

—Յաջողութի՛ւնը, յարեց Պաթորի:

—Այո՛, յաջողութի՛ւնը, պատասխանեց Սանտորֆ կոմսը: Բանակին մէջ ով որ մեր արիւնէն է, հունգարական արիւնէն է, մեր կողմն է, մեզ հետ է: Հին Մաճառաց ո՞ր զաւկին սիրտը չպաբախեր երբոր Ռոտոլֆներուն ու Քորվիններուն դրօշակը տեսնէ:

Եւ Մաթիաս Սանտորֆ հայրենասիրական ազնիւ խանդով մ'արտասանեց զայս խօսք:

—Բայց մինչեւ ցայն կէտ ամեն ջանք ընենք որպէս զի կասկած չարթնցնենք: Վերջին ծայր խոհեմութեամբ վարուինք, որպէս զի առաւել զօրութեամբ գործենք: Թրիէստի մէջ կասկածելի խօսք մը կամ զրոյց մը լսեցի՞ք:

—Ամենեւին, պատասխանեց Լատիսլաս Զաթմար: Տեղական իշխանութիւնք Բոլայի մէջ պետութեան ձեռնարկած շինութեամբք զբաղած են, որոց համար գործաւորաց ամենամեծ մասը վարձուեցան:

Արդարեւ տասն-հինգի չափ տարիներէ ի վեր աւստրիական կառավարութիւնը, Վենետիկը կորսնցնելու հնարաւորութիւնը նախատեսելով,—որ արդէն իրացաւ,—խորհեր էր, Իսթրիական Թերակղզւոյն հարաւային ծայրն ի Բոլա՝ ընդարձակ նաւարաններ եւ զինուորական նաւահանգիստ մը հիմնել, բովանդակ Ադրիականի հրամայելու համար: Հակառակ բողոքանաց Թրիէստի, որոյ ծովային կարեւորութիւնը կը նուազեցնէր այդ ծրագիր, շինութիւնք բուռն եռանդով յառաջ կը տարուէին: Ուստի Մաթիաս Սանտորֆ եւ իւր բարեկամք կրնային յուսալ թէ Թրիէստցիք ալ յօժարակամ կը հետեւէին իրենց, երբոր բաժանման շարժումը ծաւալելով մինչեւ Թրիէստ հասնէր:

(Շարունակելի)

Բանակցութիւնք չարունակեցան Վիէննայի կառավարութեան հետ, և յայտնուեցաւ թէ Քալնոքի կոմսը Պ. Քէյլիի անուանումը կը նկատէր ո՛չ թէ կրօնային, այլ ընկերային խնդիր մը։ Բայց Պ. Քէյլի, հրաժարելով նաև Վիէննայի դեսպանութենէն, պաշտօնագիր մ'ուղղեց առ Պ. Պայարտ, յայտնելով, ընդհակառակն, թէ Աւստրիոյ կառավարութիւնը յանցած է, այս գործի մէջ, իւր կամքն ընդունել տալ Ուաշինգդընի կառավարութեան, և կրօնային անհանդուրժութիւն ցուցած է որոշապէս։ Պ. Պայարտ կը հաւանէր այս տեսութեան. զի, առ Պ. Քէյլի պատասխանելով, կ'ըսէր.

«Չեմ կարծեր թէ Միացեալ Նահանգաց ժողովուրդն երբեք հաւանի Աւստրո-Հունգարիոյ կառավարութեան պահանջածին նման նախնական քննութիւններ ու փորձեր հնարելու և գտնելու պայման նկատելու Միաց. Նահանգաց կառավարութեան դիւանագիտական անուանմանց համար։»

Խնդիրը վերջացաւ առ այս, սակայն միջադէպ մը միայն թողլով Եւրոպիոյ երկու կառավարութեանց և Միացեալ Նահանգաց կառավարութեան միջեւ։ Իսկ Պ. Քէյլի, թէեւ երկիցս պաշտօնապէս անուանեալ, ո՛չ Հռոմի դեսպան կրցաւ լինել, ո՛չ Վիէննայի։ Միաց. Նահանգաց այս դեսպանական ընտրութիւնք [illegible] ընտրութիւն մ'եղաւ լոկ, զոր նախ Ումպերդօ Թագաւորը բեկանեց, ապա Ֆրանց Յովսէփ Կայսրը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Գերմանական լրագիրք, իրենց տարեկան տեսութեանց մէջ, ամենքն ալ Գերմանիոյ վրայ լաւատես ոգւով կը գրեն։ Տարւոյն վերջանալն առանց ծանր վտանգ պատճառելու եւրոպական խաղաղութեան՝ կը վերագրուի գլխաւորապէս Պիզմարք Իշխանին աշխարհավարական իմաստութեան, և ընդհանուր միտում մը կը ցուցուի յուսով և վստահութեամբ դիտելու անմիջական ապագայն։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ. Պաշտօնական լուրեր ընդունուած են Պետերսպուրկէ, ծանուցանող թէ Դեկտ.ի սկիզբը Պարսկաստանի [illegible] ցեղեր, իբր 5,000 հոգի, ռուսական սահմանագլուխն անցնելով, գրաւած են ռուսական հողին վրայ գտնուող արօտավայրեր։ Շաբաթ մը առաջ, սահմանապահ ռուս ոստիկանութեան և այդ ցեղերուն պատկանող ձիաւորաց միջեւ կռիւ մը տեղի ունեցած է։

ՍՊԱՆԻԱ. Օգտուելով Քրիստինէ Թագուհւոյն և Սակաստայի նախարարութեան մեղմ և ազատական վարչութենէն, Սպանիոյ Հանրապետականք իրենց լրագրերուն և ժողովներուն մէջ սկսած են բարձրաձայն պահանջել Հանրապետութեան վերահաստատումն յՍպանիա։ Անոնց թերթերն յօդուածներ կը հրատարակեն՝ իբրեւ խորագիր և իբրեւ վերջաբան ի կիր առնելով «Կեցցէ Հանրապետութիւն» նշանաբանն ամենախոշոր տառերով։ Պ. Ռուիզ Զօրիլլայի, երեւելի Յեղափոխական-Հանրապետական պետին, յՍպանիա վերադառնալու թոյլտուութիւն տալու առթիւ, Հանրապետականք մեծ խնճոյք մը տուին նմա, և շատ եռանդալից ճառեր խօսեցան այս առթիւ։ Բայց ընդհանրապէս կը դիտուի թէ հանրապետական կուսակցութեան ամենէն ձեռնհաս և ազդեցիկ պետերն օրինաւորութեան սահմանէն դուրս չելնելու կողմն են։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ներսէս-Վարժապետեան Ուսումնասիրաց Ընկերութեան Մասնախումբն և Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանի Խնամակալութիւնն համագումար նիստ ընելով երէկ ի Ղալաթիա, հետեւեալ որոշումները տուին։

Ա. Համագանակութենէն միացորդ չգանձուած մասին համար, գրել առ Նուիրատուս՝ որք տակաւին չեն վճարած իրենց ստորագրած բաժինն՝ որպէս զի հասցունեն զայնս առ Գործադիր Մասնախումբն։

Բ. Առ ի դիւրութիւն գործոց, և աշխատութեան բաժանման սկզբամբ, Խնամակալութիւնն երկու մասերու բաժնուեցաւ, Տնտեսական և Ուսումնական։

Տնտեսական ճիւղին անդամք են՝ Սերովբէ էֆ. Կիւլպէնկեան, Արիկ էֆ. Ունճեան, Տիգրան էֆ. Բարաղամեան և Անտոն էֆ. Հաճեան։

Ուսումնական ճիւղին անդամք են՝ Մկրտիչ էֆ. Էսաեան, Յարութիւն էֆ. Նորատունկեան, Յովհաննէս էֆ. Թորոսեան, Մինաս էֆ. Չերազ, Կարապետ էֆ. Սըվաճեան և Յովսէփ էֆ. Խուսուֆեան։

Ժողովն յանձնարարեց իւր Տնտեսական ճիւղին՝ որպէս զի անմիջապէս բանակցութեան մտնէ Նորաւանից Հոգաբարձութեան հետ Դեկտ. 31ի փակուելու հաշիւներն ստանալու համար։ Նմանապէս յանձնարարեց Ուսումնական ճիւղին որպէս զի վարժարանի բացման համար նախապատրաստութիւնք ուսումնասիրէ։

Այս ժողովն իւր Դիւանին կազմութեան ձեռնարկելով, ընտրեց.

Մ. Էսաեան էֆ. Ատենապետ
Յ. Նորատունկեան » Փոխ-Ատենապետ
Յ. Թորոսեան » Ատենադպիր
Յ. Խուսուֆեան » Փոխ-Ատենադպիր

Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ օր։

Ուսումնական Խորհուրդն իւր շաբաթական նիստը գումարեց երէկ ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ, ատենապետութեամբ Իւթիւճեան Կարապետ էֆէնտիի, և զբաղեցաւ միայն կրթական ընդհ. Օրինաց ծրագրի խնդրոյն, զոր աւարտելով որոշեց մատուցանել Քաղ. Ժողովոյ՝ իւր դիտողութեամբք հանդերձ։

Յաջորդ նիստը պիտի գումարի յառաջիկայ ուրբաթ օր։

Կրօնական Ժողովը տեղեկանալով թէ Մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց ոմանց մէջ աշխարհականք Լուսարարապետութեան պաշտօն կը վարեն, շրջաբերական մ'ուղղեց մայրաքաղաքիս բոլոր քարոզչաց և Թաղ. Խորհրդոց որպէս զի իրենց եկեղեցիներու լուսարարապետաց անունք տեղեկագրեն և եթէ չունին, եւ կամ աշխարհական ոք է, եկեղեցւոյ քահանաներէն միոյն յանձնեն այդ պաշտօնն և ընդ փոյթ տեղեկութիւն տան Ազգ. Պատրիարքարանի։

Մեզ իմաց կը տրուի թէ Հռոմայ Պապին Ընդհանրականն, որ ի վերայ «Քրիստոնէական կազմակերպութեան Պետութեանց», Կաթոլիկ Հայոց Պատրիարքարանին կողմէ ո՛չ միայն հայատառ Թուրքերէն, այլ նաև հայերէն թարգմանուած և իրարու առանձին տետրակ հրատարակուած է, որպէս զի Հայ-կաթոլիկ հասարակութեան ամեն մասանց մէջ տարածուի Պապին այս կոնդակը։

ԱԶԴ

ԾՆՈՒՆԴՔ, ՆՇԱՆՏՈՒԹԻՒՆՔ, ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՄԱՀՔ

«Արեւելք»ի Վարչութիւնն, ուղելով հետեւիլ եւրոպական մեծագոյն և կարեւորագոյն օրաթերթից օրինակին, որոշած է յառաջիկայ Յունուար 1 էն առանձին գլուխ մը բանալ «Արեւելք»ի մէջ, ուր պիտի ծանուցուին ծնունդք, նշանտուութիւնք, ամուսնութիւնք և մահք։ Ուստի, ամենանոնք որք կը փափաքին նմանօրինակ ծանուցումներ տալ, կը հրաւիրուին յառաջիկայ տարիէն դիմել լրագրոյս Վարչութեան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Բոլոր մեծ Տէրութիւնք պատասխանած են Բ. Դրան վերջին ծանուցագրոյն ի մասին սերպօ-պուլկարական խնդրոյն։

Այս պատասխանիք համեմատ են և ամենքն ալ Բ. Դրան կը թողուն լուծման եղանակ մը գտնել և ծանուցանել զայն Պերլինի Դաշնագրին ստորագրող Տէրութեանց։

* * *

Բրիտանական կառավարութիւնն յոյժ մտերմաբար պնդած է Պուլկարիոյ Իշխանին քով որպէս զի նախ և առաջ Կ. Պոլիս գայ րումէլիական խնդրոյն վրայ ուղղակի Վեհ. Սուլթանին հետ բանակցելու համար։ Միւս կողմէ, Սըր Ուայթ փոյթեռանդն միջնորդեր է Բ. Դրան քով, համաձայնութեան մը դժուարութիւններն հարթելու համար։ Զկարծուիր թէ Աղեքսանդր իշխանը Վեհ. Սուլթանին հետ տեսակցելէ յետոյ, Պետերսպուրկ ուղեւորի։

Մէսաժէ տ'Օրիան՝ ուստից առնելով ծանուցած էինք թէ Բ. Դուռը շրջաբերական մ'ուղղելով մեծ Տէրութեանց, յայտնած էր թէ չէր կրնար իրաց արդի կացութեան տակ մինչեւ մարտ 1՝ պայմանաժամ սերպօ-պուլկարական պատերազմին, իւր երէկի Թուով կ'ըսէ թէ Նօայլի Մարքիզին մեկնումը և Քորֆի կղզին ուղեւորութեան պատրաստութիւնք նշան մ'են թէ ճիշդ չէ իր տուած այդ լուրը։

Ֆրանսական դեսպան Տը Նօայլ Մարքիզը մայրաքաղաքէս մեկնելէ առաջ Եըլտըզի պալատն երթալով, պատիւ ունեցաւ իւր հրաժեշտը մատուցանել Վեհ. Սուլթանին։

Այս ունկնդրութեան միջոցին որ պաշտօնական հանգամանք չէր կրեր, Ն. Վեհափառութիւն յայտնեց թէ կը փափաքէր վերստին ի Կ. Պոլիս տեսնել Նօայլի Մարքիզն որոյ օսմ. Պետութեան շահուց նկատմամբ տածած զգացումները գնահատած էր։ Դեսպանը պատասխանեց թէ իւր ամենաջերմ փափաքն էր շարունակել իւր պաշտօնն մի այնպիսի արքունեաց քով ուր այնքան սիրալիր ընդունելութիւն գտած և Կայսեր բարեացակամութիւնք վայելած էր։ Ի վերջոյ, Ֆրանսայի Ներկայացուցիչն յոյս յայտնեց թէ Վեհ. Սուլթանը պիտի յաջողի այդ միջոցին ի գլուխ հանել երկրին խաղաղացման գործն։

Պելճիական, ռուսական և աւստրիական դեսպանատանց առաջին թարգմանք նախընթաց օր Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին եւ խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի հետ։

ԱԿԵԱՀ ԷՖԷՆՏԻ

Աւասիկ քանի մը մանրամասնութիւններ Աթէնքի օսմ. դեսպան Ակեահ էֆէնտիի մահուան պարագայից և յուղարկաւորութեան հանդիսին վրայ։

Վագըֆներու Յանձնաժողովոյ նախագահ Իսմայիլ պէյի ընկերանալէ յետոյ մինչեւ ի Պիրէոն, Ակեահ էֆէնտի Աթէնք վերադառնալով սաստիկ հոգնութիւն մը և գլխու ծանրութիւն մը զգաց։ Իրիկուան կողմ, վիճակը սաստկանալով, դեսպանատան բժիշկը Տօքթ. Զօրիօ եկաւ և մզնատաքի ([illegible]) նշաններ նշմարելով, բժշկական խորհրդակցութիւն մը կատարել հարկ գտաւ, սակայն անօգուտ, վասն զի հակառակ բժշկական արհեստին բոլոր օգնութեանց, Ակեահ էֆէնտի յետին շունչը տուաւ շաբաթ առտու, իւր որդւոյն՝ Եուսուֆ պէյի բազկաց մէջ։ Պիրէոնի հիւպատոսարանի Իմամը սովորական աղօթքներն արտասանեց։

Միջօրէին, Նախարարապետ Պ. Տէլիեանի դեսպանատուն գնաց իւր ցաւակցութիւնն արտայայտելու։ Աթէնքի բոլոր դեսպանք ևս գնացին իրենց տխուր պարտականութիւնք կատարելու։ Եօրկիոս Թագաւորը Թիկնապահ մը միջոցաւ իւր դառն ցաւակցութիւնն յայտնել տուաւ հանգուցելոյն որդւոյն։

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ չորեքշաբթի, միջօրէէն 2 ժամ յետոյ։ Թէեւ Ակեահ էֆէնտի Ս. Փրկչի մեծ պատուանշանը չունէր, սակայն այդ պատուանշանը կրողներուն նման արժանավայել զինուորական պատիւներ եղան։ Մէկ վաշտ հետեւակ զօրք, երկու ուրիշ գումարտակներ, մէկ վաշտ Թնդանօթաձիգ զօրք և մէկ հեծելագունդ կ'ուղեկցէին դագաղին՝ առաջնորդութեամբ Պ. Մավրոմիխալիի։ Նախարարապետն, իտալական, ֆրանսական և գերմանական դեսպանք դագաղին շղթայները բռնած էին։ Ասոնց կուգային օսմ. դեսպանատան պաշտօնեայք, Թագաւորին սպայք, Նախարարք, դեսպանք, արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեայք և բոլոր քաղաքային և զինուորական իշխանութիւնք։ Թափօրն անցնելով մի քանի մեծ փողոցներէ և հրապարակէ մը, երկաթուղւոյ կայարանն հասաւ։ Անդ, սև շղարշով պատած կառախումբ մը մարմինը Պիրէոն փոխադրեց ուր հետեւակազօրաց գունդ մը դագաղին ընկերացաւ մինչեւ արքունի նաւամատոյցն և արքայական նաւակ մը դագաղը փոխադրեց իշխենաւ, որ քիչ վերջը մեկնեցաւ ի Կ. Պոլիս։

* * *

Ինչպէս որ երէկ ծանուցինք, Ակեահ էֆէնտիի մարմինը մայրաքաղաքս բերուեցաւ աւստրիական [illegible] շոգենաւով և յատուկ շոգենաւակով Սիրքէճի փոխադրուեցաւ և անտի Սուլթան Մահմուտի գամբարանին բակին մէջ ամփոփուեցաւ. յուղարկաւորութեան հանդիսին ներկայ էին Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա, Մաքսատան վերատեսուչ Էտհէմ էֆէնտի, Ոստիկանութեան վերատեսուչ Քեամիլ պէյ, Իսկիւտարի կառավարիչ Պահրի փաշա և այլ բարձրաստիճան անձինք։

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է իւր անձնական Գանձէն վճարել Ակեահ էֆէնտիի մարմնոյն Աթէնքէ մինչեւ ի Կ. Պոլիս փոխադրութեան և յուղարկաւորութեան ծախքերն։ Ն. Վեհափառութիւն հանգուցելոյն երկու որդւոցը կայսերական պալատ կոչել տալով, առաջինն կայսերական Դիւանատան քարտուղար անուանեց և երկրորդին համար ալ հրամայեց է որ կառավարական վարչութեան մը մէջ պաշտօնի մը կոչուի։

ԿԱՏՊԱՆ ԷՖԷՆՏԻԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Այս խորագրոյն ներքեւ, երէկի [illegible] հետեւեալ տողերը կը գրէ.

Տեսակ մը անստուգութիւն կը տարածուի Կատպան էֆէնտիի ի Կ. Պոլիս վերադարձին նպատակին վրայ, և այն բացարձակ լռութիւն զոր այդ դիւանագէտ կը պահէ չկրնար քօղը պատռել։ Կատպան էֆէնտի իւր վերադարձին ուղղակի պալատ գնաց և այս քանի մը տեսակցութիւններ ունեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Իբր օսմանեան պատուիրակ ի Սոֆիա, որ պաշտօն ունէր առ կախ մնացած կալուածական խնդրոց կարգադրութիւնն, Կատպան էֆէնտի Կ. Պոլիս եկաւ Բ. Դրան մատուցանելու համար Պուլկարիոյ նախաձեռնութեամբ պատրաստուած ծրագիր մը՝ Արեւ. Րումէլիի ապագայ կառավարութեան վերաբերեալ։

Առանց այժմ ծանրանալ ուղելու այս ծրագրի տրամաբանութեանց կամ պայմանութեանց վրայ — վասն զի երկուքն ալ կը գտնուին անդ — կրնանք ըսել թէ Կատպան էֆէնտի իբր խորամիտ դիտող և տրամաբան՝ յԱրեւ. Րումէլի գտնուած միջոցին այնպիսի կարծիքներ կազմած է զոր Բ. Դուռը նպաստաւոր պիտի համարի լուրջ նկատողութեան առնուլ։ Կը կարծենք թէ անոր եզրակացութիւնք անհերքելի հիմանց վրայ հաստատուած են։ Րումէլիական խնդիրը սա եզականութիւնն ունի որ որքան աւելի ուսումնասիրուի այնքան նուազ հիմնաւոր կ'երեւի։ Սակայն, եթէ վերջնական լուծում մը չգտնուի, պէտք է շատանալ քիչ թէ շատ ընդունելի դրութեամբ մը։ Կը կրկնուի թէ Կատպան էֆէնտիի ծրագիրն այնպիսի պարունակութիւն մ'ունի, որ անարժան չէ նկատողութեան առնուելու, և եթէ փափաքելի եղած կայունութեան բոլոր հիմունքը չպարունակէր, յանցանքը ծրագրինը չէ, այլ զայն շրջապատող պարագայից փափկութեան։

Քէօլնի լրագիրը նկարագրելով Վիլհելմ Կայսեր գահակալութեան 25րդ տարեդարձին առթիւ Պէրլինի արքունեաց մէջ եղած ընդունելութիւնք, կը պատմէ թէ երբ դեսպանք՝ առաջնորդեալ Պիզմարք Իշխանէն՝ կարգաւ կը ներկայանային Ն. Վեհափառութեան, ծերունի կայսրը իւրաքանչիւրին ձեռքը կը սեղմէր համակրալից խօսքեր ուղղելով ամենուն։ Երբ կարգն եկաւ օսմ. դեսպան Թէվֆիք պէյի, Կայսրն արտասովոր մտերմութեամբ մ'անոր երկու ձեռքը սեղմեց և երկար խօսակցութիւն մ'ունեցաւ, որոյ միջոցին միւս դեսպանք հարկադրեցան կանգ առնուլ և սպասել։ Այս բան մեծ ուշադրութիւն հրաւիրած է Գերմանիոյ արքունեաց մէջ։

Մայրաքաղաքիս պուլկարական գործակատարը նախընթաց իրիկուն ժամը 11½ին Բ. Դուռը կոչուելով, տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի հետ։

Լոնտոնի օսմ. Նախորդ դեսպան Մուզիւրուս փաշա յառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս կ'սպասուի։ Ն. Վսեմութիւն անցեալ շաբթու տեսակցութիւն մ'ունեցեր է Անգլիոյ Նախարարապետ Լորտ Սալիզպըրիի հետ։

Դահիրէէն կը հեռագրեն թէ Պ. Էտկար Վինսընտ Անգլիա կ'ուղեւորի։ Թէեւ իւր ուղեւորութիւն գլխաւորաբար արքունի կալուածոց մատակարարութեան խնդրոյն կը վերաբերի, սակայն Պ. Վինսընտ պաշտօն ունի միանգամայն բանակցիլ անգլ. կառավարութեան հետ որպէս զի Զէյլաճի հարկը Բ. Դրան վճարուի, ըստ որում եգիպտական կառավարութիւնը կը խորհի թէ այս հարկն Անգլիա վճարելու է այն ժամանակէն սկսեալ յորում գրաւեց Զէյլաճ։

Պելկրատի մէջ բաւական հաստատութիւն կը գտնէ այն զրոյց թէ Միլան Թագաւորն որ իւր մայրաքաղաքը վերադարձած է, ընդհանուր ներում պիտի շնորհէ քաղաքական յանցաւորաց։ Ցայտնի չէ թէ այս ներման պիտի արժանանա՞ն նաև այն գաղթականք որք դատապարտուած են 1883ի շարժման ժամանակ։

Այն [illegible] Թուղթ որոյ յանձնարարութիւնն առիթ տուած էր զրոյցի մը թէ Թղթադրամ շրջաբերութեան պիտի հանուի և բաւական շփոթութիւն պատճառած էր Լոնտրայի և Փարիզի Պօրսաներուն մէջ, պիտի յատկացուի Ներքին Պարտուց յարդարման արժեթղթոց որք այս պահուս կը արտադրուին Օսմանեան տպարանին մէջ։

Կը յիչուի թէ քանիցս հրատարակեցաւ և հերքուեցաւ այն զրոյց՝ թէ Գերմանիոյ Կայսրը կուզէ խնամութիւն հաստատել Աղեքսանդր իշխանին հետ, ի վարձատրութիւն այն քաջութեան զոր Պուլկարիա ցոյց տուաւ Սերպիացւոց վրայ իւր տարած յաղթանակաւ։ Թէեւ Հաւասի հեռագիր մ'ալ վերջին օրերս հերքեց զայս, սակայն մեր մասնաւոր տեղեկութիւնք բոլորովին հակառակը կը հաստատեն։ Արդարեւ, Վիլհելմ Կայսրը կը փափագի իւր կայսերական գերդաստանէն իշխանուհի մը կնութեան տալ Աղեքսանդր իշխանին և այս փափագ խօսակցութեան առարկայ եղած է Պէրլինի պաշտօնական բարձր ոլորտոց մէջ ուր հաւանական կը նկատուի Վիլհելմ Կայսեր մտադրութեան իրականացումն։

Եգիպտոսի Նախարար Վսեմ. Սուպհի փաշայի հիւանդութիւնը վերջին օրերս ծանր երեւոյթ մ'առնուլ սկսած է։

Ցկատարեալ ապաքինումն Վսեմ. Սուպհի փաշայի, Եգիպտոսի Նախարարութեան գործերը փոխանորդաբար պիտի վարեն կամ Դատական և կամ Առեւտրական գործոց Վսեմ. Նախարարները։

Օսմ. երկու բարձրաստիճան սպայք՝ Ճէմալ փաշա և Օսման պէյ որք Սպարապետի Դրան և Ծովային Նախարարութեան կողմէ Պուքրէշ ղրկուած էին Թնդանօթային փորձերուն ներկայ գտնուելու համար, մայրաքաղաքս վերադարձան։

Սապահ լրագրոյն ուղղեալ հետեւեալ նամակի մը պատճէնն ևս մեզ հաղորդուած լինելով, կը փութանք հրատարակել։

Առ Պատ. Տնօրէնութիւն Սապահ լրագրոյ։

Ձեր երէկի թերթին մէջ Պոլիս, Կիրիտլի Մուսթաֆա փաշա Խանն հաստատեալ Մ. Գ. Շամտանճեան պատուաւոր Վաճառականի նկատմամբ չըլլած սնանկութեան զրոյցներն հերքելու առթիւ, գրուած էր թէ այդ զրոյցը առաջ եկած էին Ղալաթիոյ Բէզէսթէն Բազարի կողմը խուրտավաճառի առեւտրով զբաղող Միհրան Շամտանճեան վաճառատան 12,000 ոսկի բացով սնանկանալու լուրէն։ Սակայն մեր հրապարակին վրայ այդ անունով և խուրտավաճառի առեւտրով զբաղող վաճառական մը բնաւ գոյութիւն չունի և հետեւաբար սնանկութեան այդ լուրը բոլորովին անհիմն է։ Ուստի նկատելով որ այդ տեսակ սնանկութեան լուրեր կրնան վնասակար հանգամանք մ'ունենալ խուրտավաճառի առեւտրով զբաղողաց համար, և վստահ լինելով Ձեր անկողմնակալութեան վրայ, կը խնդրենք որ Ձեր մօտակայ Թերթերէն միոյն մէջ այդ լուրն հերքել բարեհաճիք։

Ստորագրութիւնք
Ղալաթիոյ Բէզէսթէն Բազարի կողմը
խուրտավաճառի վաճառականք

Յ. Մուրատեան, Ա. Բէյլին, Յ. Զօրեան, Մանուկ Եղիազար, Մկրտիչ Աղա, Պօղոս Ֆէնէր, Կարապետ Շամտանճեան, Աբրահամ Սարգսեան, Կարապետ Փափազեան, Մկրտիչ Աշըքեան, Յ. Թօփալեան, Խաչիկ Շամտանճեան։

Արքունի Նաւարանին մէջ պղպջատեար ծովառումբ մը շինուած է, որոյ փորձը տեղի ունեցած է ծովառումբի յանձնաժողովոյ միջոցաւ և հաստատուած է թէ այդ ծովառումբն Եւրոպայի մէջ շինուածներուն հաւասար է և աւելի թեթեւ կը կշռէ։

Ծովային Նախարարութիւնք ջրհանկրաց վաշտ մը կազմած է։ Այս ջրհանկիր զինուորաց հագուստն այնպիսի նիւթէ մը պատրաստուած է որ բնաւ չայրիր։ Այս զինուորք Բերայի և Սպարապետի Դրան ջրհանկիր զինուորաց նման պղնձեայ սաղաւարտներ պիտի դնեն իրենց գլուխն և, ի մէջ այլոց, հրդեհի ժամանակ, ակնոցաւոր ծածկոյթով մը պիտի ծածկեն իրենց երեսները։ Այս նորահաստատ ջրհանկրաց վաշտը քանի մ'օր առաջ Ծովային պաշտօնատան հրապարակին վրայ իւր առաջին փորձերը կատարեց ամենայն յաջողութեամբ։

Գաղթականաց Յանձնաժողովոյ պաշտօնատունն, որ մինչ առաջ Խոճա փաշայի կողմը մասնաւոր տան մը մէջ կը գտնուէր, Դատական պաշտօնատան մէջ փոխադրեցաւ։

Նախընթաց օր Բերա, Օթէլ Ռոյալ Պանդոկին մէջ հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը տեղի ունեցաւ, ամերիկեան դեսպան Պ. Քօքսի բնակած յարկէն։ Երկու սենեկապանուհիք, որ այդ յարկի մէկ խուցին մէջ կ'աշխատէին, սեղանի մը վրայ կազի ղամբար մը դրած էին որ շրջելով, վարագոյրներն ու խուցին կարասիներն սկսան բռնկիլ։ Երկու կանայք զարհուրած էին, մին ուզելով բոցերը մարել մատներն այրեց, իսկ միւսն օգնութիւն աղաղակելով նուաղեցաւ։ Պ. Քօքս, իւր սպասաւորք և պանդոկին բոլոր պաշտօնեայք հասան։ Վերջապէս յաջողեցան մարել հրդեհն որ 500 ֆրանքի քանի մը կարասեաց կորուստ պատճառած էր։

ԿԱՐՆՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կարնոյ անգլիացի հիւպատոս Պ. Էվէրէդ, Կարնոյ նահանգին վաճառականութեան վրայ տեղեկագիր մը ղրկելով Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան, կ'ըսէ.

«Թէեւ այս տարի անցեալ տարիէն աւելի գործունէութիւն կար վաճառականութեան այլ և այլ ճիւղերուն մէջ, բայց չեմ կարծեր որ նահանգին վիճակն աւելի բարգաւաճուն լինի։ Քանի մը տարիներէ հետէ, հունձքերը խիստ լաւ են, և ասոր հետեւանքն եղաւ՝ արմտեաց գինը գրեթէ ցարդ չտեսնուած աժանութեան մը հասցնել։ Լեռնադաշտերուն վրայ, ուր ցորեն միայն կը մշակուի, կ'երեւի թէ յետին աղքատութիւն կը տիրէ, երբ դաշտօրէից մէջ, ուր յառաջ կուգան ուրիշ տեսակ հունձքեր ալ, ժողովրդեան բարեկեցութիւնը բաւական նուազած է։ Իմ անցեալ տարւոյ տեղեկագրոյս խօսեցայ նոյն նիւթի վրայ։ Այս տարի մեր գործակալք որ թէ՛ ի Վան և թէ՛ ի Տիարպէքիր նոյն մտօք կը գրեն, և իրօք խնդիրը կենսական կարեւորութիւն մ'ունի, որուն ամեն ուշադրութիւն ընծայել կ'արժէ։ Չափազանցութիւն չէ ըսել թէ միլիոնաւոր գրիւներով արմտիք ամբարեալ կը մնան երկրին մէջ, և ո՛չ միայն պարապ կը մնան, այլ նաև փտելու վրայ են, լաւ մթերանոցներ չգտնուելուն պատճառաւ։ Այս ծանր դժուարութեան վերջ տալու միակ միջոցն է մէկ կամ աւելի երկաթուղի շինել դէպ ի նաւահանգիստներն, որովհետեւ փոխադրութեան սովորական միջոցք անօգուտ են վաճառք արտածելու։ — Տարւոյս վաճառականութեան մէջ նշանակելի իրողութիւն մ'է ռուսական քարիւղի առեւտրոյն համեմատական անկումը։ Ռուսական քարիւղը մօտ էր երկրին ամեն կողմերն, և դիւրաւ գնուէր եւ, ժամանութեանց պատճառաւ. բայց ընդունելութիւն չկրցաւ գտնել, և չպիտի կրնայ գտնել, մինչեւ որ աւելի չզտուի և տեւական չլաւանայ։ Ուստի, երկրին այն կողմերն ուր ամենէն աւելի կը գործածուէր, ռուսական քարիւղն այժմ առջի սպառումը չունի։ Բայց ամերիկեան քարիւղին առեւտուրն ալ բարգաւաճման նշաններ ցոյց չի տար։ — Պ. Պօյաճեան նոր ծանօթութիւններ ղրկած է Արղանիի պղնձի հանքին վրայ, որ է միակ հանքն որ կը բանեցուի այս գաւառաց մէջ, ուր այնչափ ճոխ հանքեր կան կը թուին։ Թէեւ Արղանիի հանքին արտադրութեանց հաշւոյն մէջ խարդախութիւն մը կ'երեւի, բայց այս տարւոյ քանակութիւնը չի հասնիր երեք տարի առաջուան քանակութեան։ Ինչպէս միլիոնաւոր գրիւներով արմտիք պարապ թողուած են երկրին մէջ, նոյնպէս միլիոնաւոր օխաներով պղինձ — կ'ըսէ Պ. Պօյաճեան, — անգործ կը մնան յԱրղանի։ Բայց [illegible] կողմ մ'ևս ունի գործն։ Անցեալ տարի գնացի տեսնել Խարբերդի նահանգին այդ հանքերն, ուր իբրեւ յոյժ հետաքրքրաշարժ բան մը ինձ ցոյց տուին ջուր մը, (յորում կար լուծեալ պղնձի սուլֆատ) որ կը հոսէր հանքին մօտակայ աղբիւրէ մը։ Բնակիչք իրենց դանակները ջուրին մէջ կը մտցնէին և կը սքանչանային տեսնելով թէ ինչպէս շուտով պղինձ կուգար բարդուիլ անոնց վրայ։ Այնչափ առատութեամբ լոյծ պղինձ, ջուրէն հանելու և բանեցնելու հոգ տանող չգտնուելով, հազարաւոր օխաներով ամէն տարի կը հոսի կը խառնուի Տիգրիսի ջուրց, և յաւիտեան կը կորսուի։»

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ
28 Դեկտեմբեր

ԱԶԳ. ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ Գնացող Տարին
ՍԻՍՈՒԱՆ Համագրութիւն Հայկական Կիլիկիոյ և Լեւոն Մեծագործ — Յառաջաբան, Հ. Ղ. Վ. Մ. ԱԼԻՇԱՆ
ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ Օրագիր և Լրագրութիւն Մ. Ն. ՆՈՐԻԿԵԱՆ
ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ Վանտերպիլտ, մահն և Թաղումն Հ. ԷԿԻՆԵԱՆ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ Անգլիական Հնդկաստան. — Է. Լեզուներն և բնիկ Ժողովուրդ — Ը. Ազգային գաղտնիքները (Շար. և վերջ) ՔԱՂ. ԵՒ ԳՐԱԿ. ՀԱՆԴԷՍ
ՆՈՐԱՎԷՊ Խոճիթի մը մէջ ԱՆԱՅԻՍ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ Իսգալի մահ Տիկին Մարիամ Գ. Եսայեանի (ծնեալ Թագւոր աղա Ձէլիկ) ձ' Հառաչանք Պանդխտին Հ. ԷԿԻՆԵԱՆ
ՄԱՍԻՍԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ Առաջարկեալ խնդիր. — Խնդիր Թիւ 10 — Լուծում Թիւ 6 խնդրոյ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ Եգիպտոս
ՔԱՂՈՒԱԾ ՇԱԲ. ԼՐՈՑ Արտաքին, Ներքին, Ազգային

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ս. ՊԱՐՏՕ
ԵՒ
ՍԱՐԳԻՍ Գ. ՃԻՒՐԵԱՆ

Երկար ատենէ ի վեր Կ. Պոլիս հաստատուած Գաղղիացի նշանաւոր փաստաբան պարոն Ս. ՊԱՐՏՕ կը յայտարարէ յարգոյ հասարակութեան թէ այս անգամ Օսմանեան դատավարութեանց համար իրեն Օգնական ընտրած է պարոն ՍԱՐԳԻՍ Դ. ՃԻՒՐԵԱՆ, Ա. կարգի փաստաբան Կայսերական իրաւագիտական վարժարանէն վկայագրեալ։ Թէ՛ Դեսպանատանց և թէ՛ Առեւտրական Առաջին Ատենի վերաբերեալ խառն դատերէ ի զատ, պիտի ընդունի նաև Օսմանեան Վարչական, Քաղաքային, Առեւտրական և Քրէական դատեր։ — Ղալաթիա, Վօյվօտա և Զընար փողոց, Նարլեան-խան, — Թիւ 1։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՖՐԷՍԻՆԷԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ, 7 յունվ.

Նոր նախարարութիւնը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպիւ.

Գ. տը Ֆրէսինէ, նախարարապետ և նախարար արտաքին գործոց։
» Տըմոլ, դատական գործոց։
» Սառիէն, Ներքին գործոց։
» Կառնօ, ելեւմտից։
Զօր. Պուլանժէ, պատերազմական գործոց.
Փոխ-ծովակալ Օպ, ծովային գործոց.
Գ. Կոպլէ, հանրային կրթութեան.
» Պայհօ, հանրօգուտ շինութեանց.
» Լոքրուա, առեւտրական գործոց.
» Տըվէլ, երկրագործութեան.
» Կռանէ, Թղթատարութեան և հեռագրաց։

Գ. Գ. Լոքրուա և Կռանէ արմատական կուսակցութեան կը վերաբերին։

Ֆրանսայի Թեւարկութեան Ներքեւ գըտնուող երկիրք յայսմհետէ արտաքին գործոց նախարարութենէն կախեալ պիտի լինին.

Փարիզ, 8 յունվ.

Լրագիրք ընդհանրապէս նպաստաւոր կերպիւ կը խօսին Գ. տը Ֆրէսինէի կազմած նախարարութեան վրայ։

Բելկրատ, 8 յունվար

Կառավարութիւնն, իւր դեսպանաց շըրջաբերական հեռագիր մ'ուղղելով, կ'առաջարկէ Տէրութեանց ազդեցութիւն բանեցնել ի Պէլկրատ, ի Սոֆիա և յԱթէնս, ցըրուել տալու համար վերջերս ի զէն կոչուած զօրքերը։

Կը կարծուի թէ Տէրութիւնք պիտի հաւանին այս առաջարկութեան։

Մատրիտ, 8 յունվար

Երէկ 22 հոգի բռնուեցան հնտախտէ յԱլճէզիրաս, և 11 հոգի մեռան։

ՏՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 28 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՌՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)		110
3 » » » (վճռական)		109 5/8
3 » Բարիզ » (պանքայի)		22 97 1/2
3 » » » (վճռական)		23 02 1/2

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Նոր երկու գոյ. (Միաց. D. Սէրի Գ. կ.		15 03
Փորձային գոյացելոց վերջը		15 03
Բերայի մէջ	»	— —
Ալաւօսեան բացատելոց	»	15 01
Բարձրագոյն գին	»	15 01
Նուազագոյն »	»	15 01
Կէս օրին	»	15 01
Փոխառութիւն 1858) 1862)	A. Սէրի Դ. կ.	24 20
» 1860) » 1863) » 1872)	B.	15
» 1865) » 1869) » 1873)	C.	15

Ինիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոյացելոց	70 25
Այս առաւօտ բացատելոց Գ. կ.	70 25
Կէս օրին	70 25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. կ.	Անգլ. Լ.	3 20
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 5
Գազը տը Գոնս.	» »	» »	3 35
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	» »	3 20
Թրամուէյ	» »	» »	292 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	34 50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բաժնեթուղթ Լարիօտի		»	48

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանկնոց	»	87 24
Անգլիական ոսկի	»	110 04
Բոլ իմփէրիալ	»	90 05
Քրիմից	»	51 10
Ռուպլի Թղթադրամ	»	9 12
» արծաթ	»	89
Ֆիօրին	»	8 30
Մեճ. արծ. (տարբ.)	»	107 36
Վեկոց	»	102 20
Հինգնոց	»	102 10
Մեթալիք	»	97
Գրնէ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 8 Յունուար, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ	99 3/4
Օսմ. » Սէրի Դ. բացատելոց	13 13/16
» » » գոյացելոց	13 3/4
» » » Ա.	(*)24 1/4
» » » Բ.	15 1/4
» » » Գ.	13 3/4
Օթօման 1871	66 1/4
Փոխառութիւն 1877	79
Գազը Օթօման	9 1/4
Ռուսական փոխառ. 1873	95 1/2
Եգիպտական միացեալ (ինիֆիէ)	64
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	87 3/8
Տայրա Սանիէ	62
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	88
Հանգստական պարտաթուղթ 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիեննա, 8 Յունուար, ժամ 1 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	—
Օսմանեան երկաթուղի	17

Բարիզ, 8 Յունուար, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	110 05
» » 3 0/0	80 92 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացատելոց	13 92 1/2
» » » գոյացելոց	13 92 1/2
» » Սէրի Բ.	15 25
» » Գ.	13 80
Օսմանեան երկաթուղի	34 25
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Գազը Օթօման	481 25
Գրէտի Լիօնէ	525
» Ֆօնսիէ	1325
[illegible] Լիօնէ	1255
Սուէզի ջրանցք	2160
Ռուսական 5 0/0 1877ի	99 3/4
Իտալական Ռանթ	96 10
Եգիպտական միացեալ	325
Սպանիական (արտաքին)	54 1/4
Բրէօրիթէ Թիւրք	341 25
5 0/0 Հելլէնական	252 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 23

ՓԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 8 Յունուար, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	110 05
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	13 85
Եգիպտական	323 75

ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Կը փութանք հրատարակել հետեւեալ երկու կարեւոր պաշտօնագրերն զորս Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանի Խնամակալութիւնն և Ներսէս-Վարժապետեան Ուսումնարանի Ընկերութեան Գործադիր Մասնախումբն ուղղած են առ Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնն։

ՊԱՏՃԷՆՔ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր Նախագահ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան.

Պատիւ ունեցանք ստանալու Ձեր Բարձր Սրբազնութեան 10 դեկտ. և թիւ 50 պաշտօնագիրն, հանդերձ Ներփակեալ կանոնագրով որով Ղալաթիոյ Կեդր. վարժարանի խնդրոյ վերաբերեալ բանակցութեանց և որոշմանց արդիւնքը՝ Խնամակալութեանս կը հաղորդէք առ ի պարտ ու պատշաճ գործադրութիւն։

Հետեւաբար ըստ Ձեր Բարձր Սրբազնութեան հրամանի սկսանք անմիջապէս բանակցիլ Ներսէս Վարժապետեան մասնախմբի և Ղալաթիոյ կալուածոց Հոգաբարձութեան հետ՝ դրամական գործերն կարգադրելու և մինչև յառաջիկայ յունվար 1 փակեալ հաշիներն ստանալու համար։

Շնորհակալութեամբ տեղեկացանք թէ Պատկառելի Վարչութիւնդ իւր կողմանէ վարժարանի բացման գործողութիւնը դիւրացնելու համար բարեհաճած է լիազօր պատուիրակ կարգել Քաղաքականին Ատենապետ Վեհմ. Նուրեան Էֆէնտին, որոյ կարողութենէն և փորձառութենէն անտարակոյս պիտի օգտուի խնամակալութիւնս։

Վարժարանի Մատակարարութեան կանոնագրոյն և կրթական յայտագրոյ մասին չունինք որ և է դիտողութիւն. ի բաց առեալ 17րդ յօդուածն որ կը վերաբերի կրօնագիտութեան ուսման բաժանմանց և այս ուսման դասատուաց ընտրութեան. կը խնդրենք որ պատկ. Վարչութիւնդ շնորհ ընէ բարեփոխել այդ յօդուածն հետեւեալ կերպիւ. «Յօդ. 17—Վարժարանին եռամեայ եւ երկամեայ կրկին շրջաններու իւրաքանչիւր տարւոյ կրօնագիտութեան ուսման բաժանումներն այժմէն Կեդր. Վարչութեան Կրօն. Ժողովը սահմանելով պիտի յանձնէ Խնամակալութեան առ առաւելն մինչեւ փետր. 1։ Այս ուսմանց դասատուաց ընտրութիւնը խնամակալութիւնն ինք կը կատարէ Կրօն. Ժողովոյ կողմանէ վկայեալ եկեղեցականաց մէջէն։»

Վերոյիշեալ կանոնագրոյն 8րդ յօդուածին մէջ Կեդր. պատկ. Վարչութեան, որոյ մասն կը կազմէ Կրօն. Ժողովն, հսկողութեան իրաւունքը բացորոշապէս նշանակեալ լինելով, կը կարծեմք թէ աւելորդ է կրկնել այդ տրամադրութիւնը վերոյիշեալ բարեփոխելի յօդուածին մէջ,

Խնդրելով որ պատկ. Վարչութիւնդ բարեհաճի վաւերացնել այդ բարեփոխումն և ծանուցանել մեզ իւր որոշումն։

Մնամք Ձեր բարձր Սրբազնութեան ամենախոնարհ յարգանօք։

Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանի
Խնամակալութեան
Վաւ Ատենապետ Ատենադպիր
Կ. Գ. ՍՐՎԱՃԵԱՆ Մ. ԷՍԱԵԱՆ
25 Դեկտ 1885
Ղալաթիա

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր
Նախագահ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան.

Ամեն. Սրբազան Հայր.

Պատիւ ունեցանք ընդունելու Ձեր բարձր Սրբազնութեան ներկայ ամսոյս 10 և 16 թուակիր 51 և 56 թիւ պաշտօնագրերն, որով կը հրաւիրէք Ներսէս—Վարժապետեան ընկերութեան Գործադիր Մասնախումբս վճարել մինչեւ ցտարեգլուխ Ղալաթիոյ կալուածոց սնտուկին մնացորդ պարտքն, եւ միանգամայն կը թուէք այն բարեփոխումներն զորս հարկ դատուած է մուծանել Ընկերութեան կանոնագրոյն մէջ։

Մեծապէս ուրախ եմք տեսնելով որ Կեդր. պատկառելի Վարչութիւնը բարեհաճած է, յետ երկար բանակցութեանց, ընդունիլ և հաստատել Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանի ծրագիրը, զոր նախապէս պատրաստելով ներկայացուցած էինք և որ յետոյ վիճաբանութեանց հիմ բռնուած էր Կեդր. Վարչութեան և վարժարանի Խնամակալութեան կողմանէ կարգեալ Խառն Մասնաժողովոյն կողմանէ։ Արդարեւ մեծ է մեր ուրախութիւնը, վասն զի առիթ կ'ընծայէ մեզ, թէեւ անգամ, ի գործ դնել Ընկերութեան ստանձնած պարտականութեանց մին։

Ինչպէս յայտնի է Ձեր բարձր Սրբազնութեան՝ Ներսէս-Վարժապետեան ընկերութեան կանոնագիրը ներկայացուած էր Վարչութեան առ ի վաւերացումն . . . . Թուականէն ի վեր։ Մասնաժողովս պարտէր բնականապէս սպասել այդ վաւերացման, հանգանակութեան գործն առաջ տանելու համար։

Բայց, ինչպէս ամեն պարագայի մէջ, այս անգամ եւս, ուզելով մեր բարեյօժարութիւնը ցոյց տալ և միանգամայն ապացուցանել թէ ինչչափ փափաքող եղած ենք գործելու՝ կուզանք ծանուցանել Ձեր բարձր Սրբազնութեան թէ Մասնախումբս որոշած է իւր քով հանգանակեալ պատրաստ դրամն, որ Ղալաթիոյ կալուածոց պարտուց ամենամեծ մասը կը կազմէ, անմիջապէս յանձնել Կալուածոց Հոգաբարձութեան, մնացեալ փոքր գումարն հանգանակութեններէն հետզհետէ գոյանալիք արդիւնքէն վճարելու խոստմամբ, և այս կերպիւ առիթ չտալ Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանի բացման յապաղման։

Սակայն միւս կողմանէ չենք կրնար անտարբեր գտնուիլ երբ կը տեսնենք թէ Ներսէս-Վարժապետեան ընկերութեան կանոնագիրը տակաւին չարժանանար Ազգ. Կեդր. Վարչութեան վաւերացման։ Պիտի ըմբռնենք այս յապաղումն, եթէ այդ կանոնագիր ինչպէս իւր ամբողջութեան նոյնպէս իւր մանրամասնութեանց մէջ յարգած և ճանչցած չլինէր Ազգային իշխանութեան իրաւասութիւնն և հսկողութեան իրաւունքն։ Այս յապաղումն ուրիշ բանի չէ ծառայած բայց եթէ անգործութեան դատապարտել Մասնախումբս և արգելք լինիլ Ընկերութեան նպատակին օր առաջ գործադրութեան, որն որ աւելի դժուարացած է այսօր քան քանի մը տարի առաջ։

Կանոնագրին մէջ մուծանելի այլեւայլ բարեփոխմանց գալով՝ Մասնախումբս սերտելու պէտք ունի այդ յօդուածները պատկ. Վարչութեանդ վաւերացման ենթարկելէ առաջ. իսկ այժմէն կրնանք յայտարարել թէ շիրմին կառուցման խնդիրն որեւէ յարաբերութիւն չունի Ընկերութեան կանոնագրոյն հետ. Մասնախմբիս, որոյ ըստանձնած պարտականութեանց երկրորդն է շիրմի կառուցումն, արդէն ձեռնարկած է շինութեան գործոյն, որն որ ըստ կարելւոյն արժանի պիտի լինի Մեծանուն Հայրապետին անուան և ազգասիրութեան։

Ընդունեցէք, Ամեն. Հայր, մեր խորին յարգանաց հաւաստիքն։

Ի դիմաց Ներսէս-Վարժապետեան
Ընկերութեան
Գործադիր Մասնախմբին
Ատենապետ Ատենադպիր
Կ. Գ. ՍՐՎԱՃԵԱՆ Մ. ԷՍԱԵԱՆ
25 Դեկտ. 1885

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ Ի»

ՈՒՍԹԸՐ, 11 Դեկտ.

Ձեզ յիշեր որ իմաստունն ըսած է թէ «Վայ այն անձին որ ամեն կարդացածին և լսածին կը հաւատայ»։ և իրօք մեզ կ'երեւնայ թէ շատ ճշմարիտ է այդ առակ։ Օրինակի համար. անցեալ օր լրագիր մը կ'ըսէր թէ «քաղաքիս բժիշկներէ տօքթէօր Ա. իւր կինը լաւ մը ղանակծելէ վերջ սանդուղներէն վար նետեր է զայն. ասով ալ գոհ չըլլալով կանթեղն ալ ետեւէն նետեր է . . .»։ Նոյն լրագիր հետեւեալ օր իւր սխալը ուղղելու միտք հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հրատարակէ. «Մեր երէկի թուով ծանուցած էինք թէ բժիշկ Ա. իւր կինը ծեծած էր, սանդուղէն վար գլորեր և կանթեղ մ'ալ նետեր է եւ. այսօր ալ կը ծանուցանեմք թէ սոյն բժիշկ թուականէս չորս տարի առաջ մեռած է և թէ երբեք ամուսնացած չէր այն. հետեւապէս մեր երէկուան տուած տեղեկութիւնք «սուտ էին . . .»։ Դիտողութիւն ընել մեր կողմանէ աւելորդ է. կը յիշեցնէ մեզ սակայն ուրիշ պատմութիւն մը զոր կարդացինք մէկ քանի օր առաջ լրագրի մը մէջ։ Վաճառական մը ձայնատար գործիքին մէջէն իւր գործակատարը Գ. Պիլտըր կը կոչէ որ խօսի։ Ինչպէս որ յայտնի է անգլիարէն լեզուի մէջ Պիլտըր՝ շինող, շէնք շինող կամ գալֆա կը նշանակէ։ Ձայնատար գործիքի միւս ծայրը սպասող պաշտօնեան երբ կը լսէ թէ Գ. Պիլտըր կ'ուզուի՝ երկու քայլ հեռի դպրոցի մը շէնքը նորոգող գալֆան կը կանչէ ըսելով թէ, քեզ հետ խօսիլ կ'ուզէ մէկը։ Ուստի վաճառականը ձայնատարի մէկ ծայրը և գալֆան ալ միւս ծայրը կը խօսակցին սապէս. Վաճառական. Ինչպէ՞ս է։ Գալֆա, շատ խարխուլ է, պիտի փլչի։ Վաճառականը, ուրեմն զարկ գլխուն և անմիջապէս, չըլլայ որ վտանգի մը հանդիպիմք . . .։ Սոյն խօսակցութենէ հինգ վայրկեան վերջը դպրոցի շէնքը հիմնայատակ կ'ըլլար. մինչդեռ վաճառականն ալ հարիւր հազար արժէթուղթ ծախելով շահած ըլլալը կ'երազէր։ Թէ ճարտարապետ և թէ վաճառական առանց քննութեան հաւատացած էին իրենց ականջներուն լսածին . . . . Այս առթիւ սա ալ ըսեմք թէ անցեալ օր Նիւ-Եորքի լրագիրներէ մին կ'ըսէր թէ «քաղաքավարութեան դէմ է խօսիլ երբ հիւր ընդունիս. թողելու է որ հիւրերդ խօսին. ուստի մեք ալ այսօր կը լռեմք մեր խմբագրականներովը և կը թողումք որ մեր հիւրերը՝ ծանուցումները խօսին»։ Արդարեւ բոլոր թերթը միայն ծանուցումներով գրաւեալ էր սոյն օր։ Հիմայ խնդիր է թէ սոյն ծանուցմանց հաւատ ընծայելու՞ է թէ ոչ։ Ըստ մեզ այո՛ և ո՛չ։ Ընթերցողը ալ անտարակոյս իրենց կարծիքները ունին։ Դառնամք բուն խնդրոյն։ Պոսթօն քաղաքէն մէկ քանի օրուան մէջ երեք աղջիկներ անյայտ եղած են. լրագիրք իրար կ'անցնին, աղմուկ կը յարուցանեն. ոստիկանք ձերբակալութիւններ կ'ընեն առանց սակայն աղջիկները գտնել յաջողելու։ Ո՛ւր գնացած են աղջիկը, ոչ ոք գիտէ, եթէ ոչ աղջկունք իրենք գիտնան. և ահա նոքա կը ծանուցանեն այսօր թէ իրենք ողջ առողջ և իրենց ծնողաց յարկին տակ են այժմ և էին միշտ և պիտի միայն յաւիտեան . . . ։ Հիմա, որո՞ւ հաւատալու է արդեօք, լրագրո՞ց թէ կորուսեալ կարծուած աղջկանց։ Այս մասին ալ կարծիքը կը տարբերին. իրողութիւնը սա է սակայն թէ մեք այնչափ լըսեցինք, տեսանք և կարդացինք սոյն օրինակ ստութիւններ որ հոս հրատարակուած Աստուածաշունչին ալ չեմք հաւատար . . . ։

Քաղաքիս (Ուսթըր) մէջ գաղղիացի միլիոնատէր մի կայ շատ հարուստ և շատ ազդեցութեան տէր, և որ կարեւորագոյն է ոմանց համար՝ փութամք աւելցնել թէ յոյժ կրօնասէր ալ է. եկեղեցի՝ աղօթքի ժողով միշտ ներկայ է. և իրեն կարի բարեխիղճ և աստուածեան գոլով իւր նըւէրները առատօրէն կը բաշխէ կարօտելոց, եթէ փոքր ինչ կրօնի հոտ առնէ։ Բայց անգլիական առակ մը կայ որ կ'ըսէ թէ՝ [illegible], ուստի դրացի նահանգներէ անձ մը հարիւր յիսուն հազար թալէրնոց դատ մը կը բանայ մեր քրիստոնեայ միլիոնատէրին դէմ, խնդրոյն մէջ խօթելով երից կուսանաց պատմութիւն մը, պատմութիւն որ ամբարիշտաց իսկ անվայել է, ուր մնաց քրիստոնէի։ Երկուստեք հռչակաւոր փաստաբաններ, խորհրդարանի անդամներ իբրեւ վկայ, խնդրոյն առարկայ եղող օրիորդք իբրեւ ամբաստանիչք եւ եւ, խառն ի խուռն դատարան կը լեցուին, ուր յետ երկար քննութեան դատաւորը երդուեալ դատաւորաց կը յանձնէ վճիռ արձակել։ Սոքա 24 ժամ խորհրդակցելէ վերջ դատարան կը դառնան և ի պատասխանի դատաւորի հարցման թէ ի՛նչ վճիռ տուիք, կը պատասխանեն թէ [illegible] . . . ։ Դատը պիտի շարունակէ 12 ուրիշ երդուեալ դատաւորաց միջոցաւ և պիտի յայտնուի թէ յանցաւոր մը եթէ քրիստոնեայ և հարուստ ըլլայ, կրնա՞յ դատապարտուիլ եթէ յանցաւոր ըլլայ։ Ուստի այս մասին ալ ընթերցողը թող որոշէ թէ որո՞ւ հաւատ ընծայել պէտք է, ամբաստանողի՞ն թէ ամբաստանելոյն։ Ըստ մեզ սա կէտ պարզ կ'երեւայ թէ բաւական մեծագումար դրամ պիտի ելնէ հրապարակ, որպէս զի եկեղեցեաց մէջ նստած դպրականութիւնը մաքրէ. եթէ ոչ, ո՞վ գիտէ, սա ալ պատուելի Գայլ Տօնի պատմութեան պիտի նմանի։ Սոյն պատուելի Պօսթօնի ամենէ երեւելի միլիոնական եկեղեցիներէ միոյն քարոզիչն էր. շնութեան ամբաստանութեամբ դատուեցաւ, յանցաւոր որոշուեցաւ, եկեղեցիէն արտաքսուեցաւ և լըրագիրներու մէջ ծաղր ու ծաղակ եղաւ, բայց պատուելիի հաւատքը այնչափ զօրաւոր է որ, ահագին մեծ սրահ մը վարձեց ու հոն ահագին բազմութեան դէմ կանգնելով քարոզ կը խօսի, կը հայհոյէ իւր թըշնամեաց, կը ծափահարուի և առատ դրամ կ'ստանայ իբրեւ նուէր։ Վերջին կիրակի օր 12 հազար անձինք գնացած էին լսել պատուելի Գայլ Տօնս. հիմայ որո՞ւ հաւատամք, պատուելիի՞ն, որ ինչպէս որ փաստաբանին մէկը կ'ըսէր իրեն «գառնուկի զգեստներով գայլ մ'է», կամ թէ անաչառ դատաւորին՝ որ կը վճռէ թէ չնացող մ'է։ Ուրեմն իրաւունք ունէր իմաստունը երբ կ'աղաղակէր թէ «վայ անոր որ ամեն կարդացածին լսածին կը հաւատայ». վերջացնելէ առաջ հետեւեալ պատմութիւնն ալ թարգմանեմք։ Օրիորդ . . . կ'ամուսնանայ. Տունը կը զարդարէ. պաչար ալ կը գնէ, որոնց մէջ կային հինգ հատ խոզի ապուխտ։ Հիւրեր կուգան կը ճաշեն և շատ կը գովեն ապուխտը խրատելով գին. քը միանգամայն թէ ճիշդ նոյն խոզի ապուխտէն մէկ քանի հատ եւս ուզէ մսավաճառէն։ Տիկինը որ աւելի պնդասէր էր քան տանտիկին հետեւեալ օր կ'երթայ մսավաճառին և կը խնդրէ որ ճիշդ նոյն խոզի ապուխտէն հինգ հատ եւս խրկէ անմիջապէս, «բայց մտիկ ըրէ, կ'ըսէ մեր տիկինը, եթէ մի և նոյն խոզին ոտքը չըլլայ՝ ետ պիտի դարձնեմ գիտցած ըլլաս»։ Տասը ոտքով խոզ անշուշտ չունէր մսավաճառը. բայց սովորած ըլլալով ականջ չի կախել բոլոր լսածին, «շատ աղէկ, տիկին, մի և նոյն խոզի ոտքերէն հինգ հատ եւս կը կտրեմ կը ղրկեմ, և եթէ դարձեալ ուզէք ուրիշներ ալ կրնամ կրնամ կտրել, զի մեր խոզերը բազմոտանի են», կ'ըսէ. տիկինը կ'ամաչի, կ'ամչնայ և կ'երդնու որ այլ եւս չի հաւատայ ինչ որ լսէ։

Մ. ԹՕՓՃԱՆԵԼԵԱՆ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Սերպիոյ Նաթալի Թագուհին. —Ֆիկարօյի մէջ դրուատալից յօդուած մը հրատարակուած է Սերպիոյ թագուհւոյն նկատմամբ։ Յօդուածագիրն այսպէս կը նկարագրէ գեղանի թագուհին.

Հին կատարելագործեալ մարմարն է, կենաց, երիտասարդութեան և իմացականութեան բոցով լուսաւորեալ։ Բարձր, նրբահասակ, վայելուչ և սէգ միանգամայն, թագուհւոյ մը քալուածքն և մանկամարդ աղջկան մը դէմքն ունի։ Մետաքսանման սեւ մազեր կը պսակեն իւր ճակատն. մեծ և թուխ աչերը կը զեղուն քաղցրութեամբ և աշխոյժով [illegible], նուրբ բերանն՝ խնդուն ժպիտով, կ'ամբողջացնեն այդ գեղահրապոյր դէմքն։ Անփայլ և հրատապ գոյնն թուի շինուած լինել Նեւայի ձիւներով, զորս կ'ոսկեզօծէ Արեւելեայ ճաճանչ մը։

Իւր հօր կողմէն թագուհին ռուս է և մօր կողմէն ռումէն։

Թագուհին միակ զաւակ մ'ունի, Աղեքսանդր իշխանն, ծնեալ 1876ին։ [illegible], օրինակելի մայր, ինքն իսկ կ'զբաղի երիտասարդ իշխանին կրթութեամբ. — Թագուհին ինք շատ ուսեալ է։

Իւր երկրին դժբաղդութիւններէն ի վեր, թագուհին օր մը չանցուներ առանց այցելելու հիւանդանոցներն։ Երբ իւր փափկանոյշ դէմքն կ'երեւի ի սեամս այդ վշտի բնակարանաց, ամեն վիրաւորք յերկինս ի վեր կը բարձրացնեն ձեռքերնին, ապա կը խաչակնքեն՝ շնորհակալ լինելով Աստուծոյ։

Յաճախ, թագուհին հետիոտն կ'անցնի Պէլկրատի փողոցներէն, միակ պատուոյ տիկնոջ մը ընկերակցութեամբ. փոքրիկ մանկունք կը համբուրեն իւր շրջազգեստին քղանցքն եւ թշուառ կանայք ծունր կը դնեն՝ համբուրելու համար նորա ձեռները։

Գորովալի տեսարան մ'է այս, զոր օտարական մը չկրնար տեսնել առանց յուզուելու։ Ո՜ր երկրի մէջ աւելի յարգանք, աւելի գորով կը գտնուի վեհապետի մը համար։

Գաւառական բարք. — Իտալիոյ մէկ փոքր քաղաքէն, Ագուի, հետեւեալ կսկծեցուցիչ նկարագրութիւնը կը դրկեն [illegible] լրագրին։ Ընթերցողը կրնայ դատել։

«Խոզը կենսական կարեւորութիւն ունի աստ։ Ամեն ընտանիք, աղքատագոյնն իսկ, ունի խոզ, զոր կը սնուցանէ, կը մեծցնէ, կը պարարտացնէ խնամով, զաւկներէն աւելի հոգածութիւն ցոյց տալով։

«Խոզն անհրաժեշտ մասն է ընտանեաց, որ բնակարանը կը բաղկանայ զազրելի որջէ մը ուր խառն ի խուռն դիզուած են էշ մը, մէկ երկու կատու, չորս հինգ հաւ, երկու երեք այծ, չորս հինգ կին։ Խոզը կը լափէ ամեն աղտեղութիւններ. գիշերն անկողնոյն տակ և ցերեկը վրան կը պառկի։

«Ագուի, որ երկաթուղւոյ գծէն դուրս քաղաք մ'է 18,000 բնակչօք, խոզի անհուն ախոռ մը դարձած է։ Այդքան նողկալի անասնոց բնակակցութիւնն ուրիշ մաքուր կենդանեաց հետ նոյն արդելափակ բնակարանին մէջ, յառաջ կը բերէ այնպիսի ժահահոտութիւն մը որ քաղաքն ողջոյն աղբանոցի վերածուած է։

«Վերջերս իտալական կառավարութիւնը պահանջեց որ խոզերը քաղաքէն հեռացուին։ Այս հրաման ճշմարիտ ապստամբութիւն մը յառաջ բերաւ։ Բաժնուի՛լ այդ սիրեցեալ, այդ կաթոգին արարածէն։ Երբե՛ք։ Եւ գրգռութիւնն այնքան մեծ էր որ որոշուեցաւ առ այժմ յետաձգել այդ անօրինութիւն։»

Ֆիկարօյի ելեւմուտքը. — Փարիզեան լրագիրն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ իւր ընթերցողաց իւր լրագրին նիւթական վիճակին նկատմամբ.

1884ին, Ֆիկարօ տպած է օրը 78,000 օրինակ և 1885ին օրը 78,080 օրինակ։ 1884 նոյեմբեր 30ին հրատարակութեան հասոյթն էր 1,234,000 Ֆրանք, իսկ 1885 նոյեմբեր 30ին 1,279,000 Ֆրանք, այսինքն 45,000 Ֆրանք աւելի։

Ընկերութիւնն 1884ին 70 Ֆրանք շահաբաժին վճարած է մէն մի արժէթուղթի համար, և այս տարի պիտի վճարէ 80 Ֆրանք։

Մէն մի արժէթուղթի գինը բարձրացած է 1360 Ֆրանքի։

Ի՛նչ բարգաւաճ վիճակ։

Ելեկտրական մազահան գործի. — Ամերիկեան մորթաբանական Ընկերութեան տարեկան ժողովին մէջ, Տօքթէր Ֆոքս նկարագրած է թէ ինչպէս կրցած ելեկտրականութեան միջոցաւ անհետացնել կանանց դէմքին վրայ գտնուող մազերը. իւր միջոցն յոյժ պարզ է. կոր ասեղ մը կը զետեղուի մազին արմատին վրայ, ելեկտրական հոսանքին կ'ենթարկուի, և մազը կ'իյնայ կայծակնահար։ Ամեն մազի համար նոր գործողութիւն մ'ընելու է։

Տօքթէր Ֆոքս յիշատակած է կին մը որ ճշմարիտ մօրուք մ'ունէր և որ այդ գործողութեան ենթարկուած է 8000 անգամ. առ այս հարկ եղած է երեք տարի։ Այլ յայսմհետէ իւր երեսին վրայ չունի մազի ամենափոքր թել մը։

Նախագահն, Տր. Հարտաուէյ, կը հաստատէ իւր գիտուն պաշտօնակցին դիտողութիւնները. ինքն իսկ այս միջոցն ի գործ դրած է քանի մը տարի. կը յարէ թէ ցաներուն համար եւս յաջողութեամբ գործածած է նոյն ելեկտրական ասեղն։

Սոսկալի դէպք մը. —Ի Միլան, չքաւոր երդչաց ընտանիքի մը մէջ հետեւեալ սոսկալի դէպքը տեղի ունեցած է։

Պօնօ ընտանիքն հանդարտութեամբ կը ճաշէր իւր համեստ կերակուրն, երբ յանկարծ փոքրիկ աղջիկներէն մին, Անճիլինա, 12 տարեկան, ոտք ելաւ և երկու ձեռները կոկորդին տանելով, խղդուկ ձայնիւ մը պոռաց.

—Հասէ՛ք, կը խեղդուի՛մ, կը մեռնի՛մ։

Արդարեւ կը խղդուէր։ Հացի պատառ մը սղրդած էր ըմպանն և փոխանակ մարսողական խողովակը մտնելու՝ շնչափողը խըցած էր։

Մայրն ուզեց ձեռքով հանել հացին պատառը. այլ զարմանն աւելի վնասեց։ Անճիլինա դեղնեցաւ, կապուտցաւ, սեւցաւ, աչերը կոպիճներէն դուրս ինկան։ Բերանը կը բանար և ձեռներով ջղաձգութեամբ կը ճանկռտէր կոկորդը՝ յանկարծ գետին ինկաւ և անշարժ մնաց։ Հեգ աղջիկը մեռած էր։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ. Ի Փարիզ, Օփէրային մէջ, Մասնէի Սիտին տասներորդ ներկայացման հասոյթն եղած է 22,000 Ֆրանք, առաջին ինն ներկայացմանց միջին հասոյթը լինելով 20,000 Ֆրանք։ Ցարդ գանձուած չէր այդչափ գումար միակ գիշերի մէջ։

—Պէլմէզի (Սպանիա) երկաթուղւոյ գծին վրայ, որ շինուելու վրայ էր, հողակոյտ մը փլչելով, բազմաթիւ գործաւորներ տակը մնացին։ Ցարդ հանուած են եօթն դիակ և վեց վիրաւոր։

—Գ. տը Պիզմարք, որ այսօր 71 տարեկան է, զգալապէս կը տկարանայ։ Տարիքն և քնատութիւնք ջլատած են զայն։ Շատ քիչ մարդիկ անոր չափ աշխատած և կըռուած են։ Ներկար աթոռի մը վրայ պառկած, իւր օրերը կ'անցնին ի խոյզ լուծման զանազան խնդրոց, և իւր բեղուն միտքն ամուլ կը մնայ։ Գիշերներն յօդացաւը կը նեղէ զայն։

—Փարիզի Բէր-Լաշէզի գերեզմանատան մէջ ի մօտոյ պիտի հաստատուին դիակիզութեան երկու փուռեր։ Տասնեհինգ Ֆրանքի վարձով պիտի այրուին դիակներն։

—Դեկտ. 27ին, Լուի Օռլեան անուն երկրագործ մը Նիմի (Ֆրանսա) կառախմբին տակ նետուելով անձնասպան եղաւ։ Այդ անձ այս ամառ եւս նմանօրինակ փորձ մը փորձած էր, սակայն կառախումբը վրայէն անցած էր առանց վնասելու։ Այս անգամ, թշուառը, նուազ բարեբաղդ, ջարդուբսոր եղաւ։

—Նաբոլիի մէջ արձան մը պիտի կառուցուի ի յիշատակ Պէլլինիի։

—Փարիզի մէջ Նորածին մանկանց նոր ցուցահանդէս մը կը կազմակերպուի։

—Տիկին Ժիւտիք 21 ներկայացում տըւած է ի Սան Ֆրանչիսկօ, որոց արդիւնքն եղած է 180,000 Ֆրանք։

—Աւստրիա ունի 118 շոգեշարժ և 8589 առագաստաւոր նաւ, ընդ ամենն 253,727 տակառաչափով։

—Փարիզեան լրագիր մը կը հաշուէ Գ. Կրէվիի ընդունած զանազան շքանշաններն 1879էն ի վեր։ Հանրապետութեան նախագահին շքանշանք բազմաթիւ են, Ունի Թուրքիոյ Օսմանիէն, ինչպէս Պրազիլի, Ճաբոնի, Պարսկաստանի, Սիամի զանազան շքանշաններն։

—Տիկին Բադդի անհուն յաջողութիւն կը գտնէ ի Վիէննա։ Օբէրային գները եռապատկուած լինելով հանդերձ, անհնար է պարապ տեղ գտնել։

—Քոնկոյի նորահաստատ պետութեան զինանշանը պատրաստուած է։ Ցոյժ պարզ է, աստղաձեւ խորհրդանշանով և երկու առիծներով։ Ասոնց վրայ կայ Պելճիոյ արքայական թագն և սա պարզ նշանաբանն. «Աշխատութիւն և Յառաջդիմութիւն։»

—Մ. Նահանգաց մէջ մեծ քանակութեամբ դաշնամուր և երգեհոն կը ծախուի, առաջինները տարին 25,000 և վերջինք 90,000 հատ։ Քաղաքաց մէջ չկայ տուն մը որ չունենայ իւր դաշնակն և գիւղերուն մէջ ագարակ մ'՝ իւր երգեհոնն։

—Դեկտ. 15ին Ալըպամայի (Մ. Նահանգք) շուրջն երկու կառախումբք իրար զարնուելով, 12 ուղեւոր սպանուեցան և 13 ուղեւոր ծանրապէս վիրաւորուեցան։

—Ի Ռուսիա, մոմագործութիւնն յոյժ ծաղկեալ արհեստ մ'է. 180 գործարաններ կան անդ, որք տարին 7 միլիոն Ֆրանքի մոմ կ'արտադրեն։ Ամբողջ Ռուսիոյ մէջ տարին 5 միլիոն քիլոկրամ մեղրամոմ կը հաւաքուի։

—1884ին 14,299 և 1885ին 3409 հոգի մեռած են հնտախտէ յԻտալիա։

—Վերջերս ի Պօրտօ երկու տղեկներ, մին տասն և միւսն ինն տարեկան, իրարու հետ կռուելով, ատրճանակով մենամարտեցան քաղաքէն դուրս, և անոնցմէ մին սրտին հարուած մ'ընդունելով երկու օրէն մեռաւ։

—Լամարդինի սափրիչը պահած լինելով նորա մազերն, այժմ սկսած է քանի մը թել դնելով անոնցմէ մետալներու մէջ՝ բարձր գնով ծախել, մեծ բանաստեղծին արձանին կառուցման առթիւ։

—Բէքինէն կը գրեն թէ կայսրը փետրուար ամսուն ձեռք պիտի առնու կառավարութեան ղեկն, և խնամակալ թագուհին գործէ պիտի քաշուի։

—Ի Հնդկաստան, կանանց ազատագրութեան գործն արագապէս կը զարգանայ։ Ամենուրեք շարժումն սկսած է, և լրագրութեան մէջ այդ խնդիրը ջերմապէս կը յուզուի։ Հնդիկ տիկին մը կը պարսաւէ Մանուի օրէնքն, որ ստրկութեան կը դատապարտէ կանայքն և կ'արգելու այրեաց վերըստին ամուսնանալ։ 21 միլիոն կը հաշուի այսօր այրի կանանց թիւն։

[illegible]

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթի առաջին տարին 1200է աւելի երեսներէ բաղկացեալ ստուար հատոր մ'է որ կը պարունակէ Ազգային, Քաղաքական, Տնտեսագիտական, Աշխարհագրական, Տեղագրական, Գիտական, Գրական և այլ ընտիր յօդուածներ, բազմաթիւ բանաստեղծութիւնք և Նորավէպք ևն. ևն.

Կը ծախուի Արեւելք լրագրոյ խմբագրատունը, Ղալաթիա Նորատունկեան խան

Գին 3 Մէճիտ։

Տե'ս Դ. երես Սինկէրի ճշմարիտ մարի մեքենայից ծանուցումը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՂՋԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
Յ'ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

Սոյն վարժարանի ձմրան շրջանը պիտի սկսի Յունվար 8/20ին։

Աշակերտուհեաց մասնաւոր խնամ կը տարուի ի ձեռն փորձառու ուսուցչաց եւ տեսչուհեաց որք եկած են Ամերիկայի բարձրագոյն ուսումնարաններէն։

Ծնողք կը հրաւիրուին գալ տեսնել մեծ առաւելութիւններն զորս վարժարանին հաճելի դիրքը, ընդարձակ շէնքերը, և պարտէզները, և բոլոր կարգադրութիւնք կը մատուցանեն վասն առողջութեան, ապահովութեան, և բարւոք դաստիարակութեան իւրեանց դստերց։

ՎՃԱՐՔ

Գիշերօթիկ աշակերտուհիք, տարեկան 30 ոսկի
Ցերեկօթիկ » » 4 »
Դաշնակի դասի համար » 8 »

Դպրոցի լեզուն Անգլիերէն է, բայց լաւագոյն պատրաստութիւնք կան ուսուցանելու Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Յունարէն և Պուլղարերէն։

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԵՐԱՄԲԵՐԻ

Նիշանթաշէ Էրգադ անպարը իչին միւպայեասը մինաֆասատա օլան պին սանտըգ Ամերիգա կոզըրնըն պէհէր սանտըղը օթուզ պիր զուրուշտան թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իշպու քեանունը էվվէլին եիրմի սէքիզինճի ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վէրիլեճէյինտէն վէ օթուզընճը բազար իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէմինաթ գաբուլ օլունաճաղընտան, թէնզիլ իլէ իթայա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ուսուլիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

26 քեանունը էվվէլ 1885

2—3

ԵՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Պիրինճի Գօրինա մալի սարարմաշէթ, ատէտ 30550, պէհէր բաքէթի տէօրտլիւք սարարմաշէթ ճէտիտ գըյէ 398 կրամ 740, պէհէրի 100 տիրհէմլիքտէն սարարմաշէթ ճէտիտ գըյէ 12, խամ չէմպի տալ ճէտիտ գըյէ 1605 կրամ 681, հասըր միւբիւրկէսի ատէտ 400, իւզէրլէրի տէրի գարըլը թահթա սանտըգ ատէտ 55, միւրրէի Հիւմայուն միւրէթթիպաթընըն վաղը իչիւն սարը սախթիյան աչըք քիսէսի ատէտ 550, կաղ թէնէքէսի մա թահթա սանտըգ թագըմ 750, իւզէրլէրի եէշիլ չուհա գարըը սանտըգ ատէտ 11։

Միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն պալատէ նէվ վէ միգտարը մուրագգամ 3 գալէմ սարարմաշէթ իլէ էշեաի սաիրէնին միւնագասալէրի իճրա օլունաճաղը ճիհէթիլէ, թալիպ օլան թիւճճարըն շէհրը հալի քանունի 28 ինճի ճումա իրթէսի կիւնինտէն իթթիպարէն նումունէլէրի իլէ պէրապէր Եվգաֆը Հիւմայուն մէճլիսը իտարէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

25 Քեանունը էվվէլ 501

2—3

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY

ՎԻՇԻ

Վարչութիւն, Փարիզ 8, Պուլվար Մոնմարթր

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

GRANDE GRILE — Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խցումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար ևայլն։

HOPITAL — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CÉLESTINS — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, չաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց–միզական (Ալպիւմինուրի)։

HAUTERIVE — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց–միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է դիտուել շիշերու քաշնիքին վրայ։

Պոլսոյ ամէն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

ԱՅԵՐԻ ՉԷՐՐԻ ՓԷՔԹՈՐԱԼԸ

Այէրի Չէրրի Փէքթօրալը արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն ևն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կապուտ հազի և յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ'ազդէ ու կը կազդուրէ։

Այէրի Չէրրի Փէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրև ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնն ի լոյս ընծայեց, շնորհիւ նորա կոկորդի և թոքային տկարութեանց վրայ ունեցած ուժգին և միօրինակ ներգործող ազդեցութեանն է, թով միանգամայն իւր առաքինութեանց յառաջումն և պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չկայ դեղ մի որ կրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և կամ աւելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու։

Չէրրի Փէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ դեղերէ գերազանցն է և համեղ, քանզի շատ հաճելի լինելով փոքր տղայք շատ դիւրաւ կ'առնուն։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։

Նաև կը ծախուի քաղաքիս մէջ այլ և այլ դեղագործաց քով։

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂՆԵՑ

Արդէն յայտնի է թէ՝ սոյն վիճակահանութիւնն երկու ամիսը անգամ մը տեղի կ'ունենայ արքունի Փողերանոցին մէջ։

Այս անգամ 96 բդ՚ պիտի քաշուի յառաջիկայ բստ եւրոպական 1886 ին տարւոյն—ըստ յունաց յունվ. 20 ին—և 500 թիւեր պիտի շահին. առաջին պարգեւն է այս անգամ 300,000 և երկրորդը 25,000 ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ մնացեալ 450 թիւերն 400 ական ֆրանք պիտի շահին։

Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է 7½, կէսինը 3 և մէկ քառորդինը 3 դահեկան։ Ասոնց մայրերը Եսայեան և Զարիֆի դրամատուններն են. Թաւաներէն հնչուն դրամի տեղ թուղթ և ամեն լեզուէ նամակ կ'ընդունուի։

Ի վաղուց չնայուած բաժնեթղթոց թիւերն առանց ոև է փոխարինութեան կը նայուին։

Կալուածական տրոց գործողութիւնք եւս կը կատարուին։

Ցանկացողութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին։ Դիմել ուղղակի առ

ՄՕՐԳԱՐ Յ. ԳՕԼԱՆԳՕԶԵԱՆ

Ղալաթիա, կամուրջի գլուխ թիւ 33.

ԻԼԱՆ

Ցէվիլէթլու խամէթլու ճէմիլէ Սուլթան հազրէթլէրինին էօհտէսի թասարրուֆլէրինտէ պուլունան տէրունի քէօբրիւ վաքըֆլարընըն միւտաէյէ իճարը խիթամը թէքարրուպ իթտիփինտէն մէզքիւր վաքըֆլարըն խաթիճարընա թալիպ օլանլարըն իշպու թէշրինի սանինին թէմտիտօղուլունաճաղ իթթիպարէն կէլէճէք քեանունը էվվէլին դայիսինէ գատար վէ սաաթ տօքուզտան օնուզա գատար պէհէր կիւնի բէնճշէմպիհ վէ բազար կիւնլէրի սալը բաղչէսինտա միւշարիլէյհա հազրէթլէրինին Սանիլ սէրայը ալիլէրինտէ քէթխիւտալըղընտա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի լազըմ կէլէճէյի իլան օլունուր։

11—11

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ՕՐԱՑՈՅՑ

1886

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Գին 3 Ղրուշ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գ. ՊԱՂՏԱԼԵԱՆ (ԱՐԱՄԵԱՆ)

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Օրացոյց եւ Գուշակութիւնք օդոց. — Տարեգիրք Ծննդոց և Պոռնկութեանց Վեհապետաց. — Ցանկ Օսմ. Նախարարաց. — Աւագանի Կայսերական դիւանին. — Նախարարք Բ. Դրան. — Մեծ պաշտօնատարք մայրաքաղաքին. — Հրամանատարք բանակաց. — Կուսակալք Եւրոպական, Ասիական և Ափրիկեան նահանգաց. — Առանձնաշնորհեալ նահանգք. — Յատուկ կառավարեալ երկիրք. — Պատրիարքունք և Ազգապետք. — Օսմանեան դեսպանք. — Դեսպանք և Հիւպատոսք օտար Տէրութեանց ի Կ. Պոլիս. — Վիճակագրութիւն Թուրքիոյ. — Հայազգի աստիճանաւորք և պաշտօնեայք Օսմանեան Տէրութեան. — Հայրապետութիւն Հայոց. — Կեդրոնական Վարչութիւն Հայոց Թուրքիոյ. — Ազգային Ընդհ. Ժողով. — Առաջնորդական վիճակք Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ. — Վիճակք Երուսաղէմայ, Կիլիկիոյ, Աղթամարայ ևն. — Մայրավանք. — Վանորայք. — Վիճակագրութիւն Կ. Պոլսոյ Թաղերէից. — Բարեգործական և կրթական հաստատութիւնք. — Վիճակք և վանք ի Ռուսաստան, ի Պարսկաստան և ի Հնդկաստան. — Հայազգի աստիճանաւորք եւ պաշտօնեայք Ռուսական, Պարսկական և այլ և այլ Տէրութեանց. — Հռովմէական հայ համայնքութիւն. — Դաստուք Պետական վարժարանաց. — Բժիշկք քաղաքական և զինուորական. — Փաստաբանք Օսմանեան և օտար դատարանաց. — Երուսաղէմ. — Լրագիրք եւ պարբերական հրատարակութիւնք զանազան տեղեաց. — Պարզատումար օրացոյց. — Վիճակագրական ցուցակք համայն աշխարհաց. — Ծանուցմունք։

Կեդրոնատեղին է տպագրական Գրատունը, Կ. Պոլիս, Ցակոբեան խան թիւ 14։

ԾԱՆՕԹ. — Այս տարուան տարեցոյցին մէջ 300 էջերէն աւելի է՝ նախորդ տարիներէ աւելի ընդարձակ և լեզուի վերջնական ձեւակերպութեան հեղինակութեամբ, ըստ կարգ յաւելուածոց։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1886

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Գին 40 փարա

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։ Մասնաւոր վաճառատեղին է Գավաֆեան գրատունը։

ԲԱԶԱՐԱՏ Ա. ԱՐԹԻՆՈՖ

Առաջին կարգի վկայեալ փաստաբան կ'ընկերանայ այս անգամ քաղաքիս դատաւոր փաստաբաններէն Քօրմի Քիւլհանճեան էֆէնտիի հետ, և այս առթիւ կը յայտնէ թէ պատրաստ է ստանձնել, որպէս յառաջագոյն, այլ և այլ դատեր՝ վարելի կառավարական ատենից և հիւպատոսական դատարանաց առջեւ։—Ուղղատաց մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին։

Ղալաթիա, Քիւրեքճիլեր փողոց, Քիւչիւք Ենի-խան, թիւ 4։

ՈՒԼՆԻԱ ԿԱՄ ԶԷՅԹՈՒՆ

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՈՒԱՆ Ի ԿԻԼԻԿԻԱ

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Տեղական, Կենական, Բնաշխարհական և Լեզուաբանական

Ցատկապէս կը ծանուցուի պատուարժան ազգայնոց թէ՝ խորին ուշադրութեամբ ընթեռնլի սոյն ընտիր գրքին որ ինչպէս յայտնի է վերնագրէն՝ Կիլիկիոյ անուանի Զէյթուն գիւղաքաղաքի պատմական և բանասիրական նկարագրութիւնն բրած է, սակաւաթիւ օրինակներ միայն մնացած լինելով կը վաճառի գրավաճառաց և կամուրջի գլուխը գրավաճառաց քով։

Կաղանդի ամթիւ նուիրատուութեան ընտրելագոյն գիրք մ'է։

Այս առթիւ՝ գրքի փոխարէն հեռաւոր և մերձաւոր տեղերէ հեղինակին ստորագ ունեցողներէ կը խնդրուի զայնս վճարել։

Հեղինակին հասցէն հետեւեալն է.

Յ. Ց. Ալլահվէրտեան, Կ. Պոլիս, Վալիտէ խան, 4։

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՏԱՃԿԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ

Յօրինեաց

ՄԻՀՐԱՆ ԱՒԻԿԵԱՆ

Հրատարակութիւն Ա. պրակ

Սոյն գործը գրեթէ 90 տետրէ կամ 1440 մեծադիր երեսէ պիտի բաղկանայ և պիտի պարունակէ բոլոր Արաբ. Պարս. և Թուրքերէն բառերն՝ իրենց դէմ ունենալով Բառական, Փոխաբերական, Գիտական և այլ նշանակութիւններն որոնց մեծագոյն մասն ալ պարզեալ պիտի ըլլայ նշանաւոր ճոխ օրինակներով. և յետ այդ օրինակներ դիւրըմբռնելի ըլլալու համար իրենց դէմ պիտի ունենան հարազատ թարգմանութիւն։

Պարզ տեսակի բաժանորդագրութիւնն սպառած լինելով, փայլուն տեսակի գինն է 50 ղրուշ ոսկի.

ՆԻԲՕՍԻՏ, ԴԵՂԹԱՓ ԸՆԴԴԷՄ ԾԽԱԽՈՏԻ

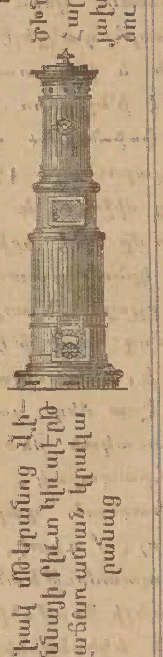

ՀԵՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(ՊՂՆՁԷ, ՉՈՒԳՈՒՆԷ ԵՒ ԹԻՔԵՂԷ ԵՐԿԱԹԷ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ԱՍՏՂԱԳՈՐԾԻ ԳՈՐԾԻՔ

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՍԱՐՔԱՒՈՐԱՑ

ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՑ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

32 ՄԱՀՄՈՒՏԻԷ ՓՈՂՈՑ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՍԻՆԿԻՐ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԵՒ ԼԱՒԱԳՈՅՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՄԻԱՅՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ

THE SINGER MFG. CO. N. Y. TRADE MARK

Ղալաթիա, Կլավանի խան, 2

Պոլիս, Մահմուտ փաշա, 90

Բերա, Մեծ փողոց, 208

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար Կ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Ամեն ճշմարիտ մեքենայ կը կրէ թեւին վրայ Singer Manufacturing Company և վրան Գործարանին նշանը։

ՁՐԻ ԱՇԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ—ՉԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐ

ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

TRIPLEX IN UNUM STRICTAS — VIANDE QUINA PHOSPHATES

Ամենազօրաւոր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Այպարինոզները, ծերերը, կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Պեկանաց և Ջրայինն ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և Ջարգացման յայտ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, ևայլն։ ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտա Բերա մեծ փողոց 169։

HUILE DE HOGG

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազբուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռոյցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրքիւն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն ևայլն։ Նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Օգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահադիտական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և բբը թէ անոնցմէ աւելի ազդուութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշ բան չեն ճաւսեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն գրգռելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ալ կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շիշերով կը ծախուի. Պահանջել հօկի անունը և բարիզի բժշկական հեմայանին բժշկական գործոց գլուխ Պ. Լըսիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի կթիգէթին վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառացքով կը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօկի մորիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղիոյ կառավարութեան կնիքն պիտի գտնուի ուստի այս մասին ուշադրութիւն ընելու։

Hogg

գործարանի նշանը։

ՄՈՐՈՒԱԿԱՆ ԻՒՂՈՑ ԱՆՀԱՄԵՄԱՏ ԵՒ ԱՆՆՄԱՆ

Կ. Փ. ՏԱԼԷՃԵԱՆ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անվերս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՕՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնաժ	Անուանք	Թոնաժ
Ալպանօ	2,000	Լէբանթօ	4,500
Անձէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մասսոտին	2,500
Պասսանօ	3,300	Միլօ	2,000
Պօրոտինօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիփսօ	2,500	Օզրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոմօ	2,700	Բոլէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասգալ	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիգօ	2,800
Էրատօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Ֆրատօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալգօն	800	Ռոլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռոմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Հիտալկօ	2,200	Սարֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սորէնտօ	4,300
Ճանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիէկլէ	4,300
Հումպէր	1,200	Թոլէտօ	2,800
Ճիլօ	2,300	Թոռնատօ	3,600
Քէյրօ	2,000	Նէսսօ	1600
Քօլլօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Ուիլսըն շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն աստ հասած, պարպած և Օտէսա ուղղեւորած է։

Թէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Մօնսօ, ընդհանուր վաճառքով ամսոյս 4 ին Հուլէն մեկնած է Կ. Պոլիս գալու համար, և ամսոյս 22 ին աստ կ'սպասուի։

Ապրանքներու համար ամեն դիւրութիւնք ընծայուին

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալք

Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն տասն օրը կը բանին Լիվրբուլի և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թոնաժ	Անուանք	Թոնաժ
Ալճերիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Գալաբրիա	2,500	Բալմիրա	3,000
Գըրթէճ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քաթալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սայտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սարակօսա շոգենաւը, նաւապետ Բրդ, Լիվրբուլէն աստ հասաւ և ի մօտոյ վերստին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճամբով։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ–Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոև է նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ

Գործակալութիւն

Թիւ 1 Քիւչիւք Հաժիլի փաշա խան Ղալաթա

511

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բաթումի մէջ կանոնաւոր բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէկզի որ դեկտեմբեր 30 ին Մարսիլիայէն և յունվար 6 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Աւէնի շոգենաւն այսօր կը մեկնի ի Մարսիլիա։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւններ

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ

Թիւ 47-48 Քիւչիւք Միլլէթ Մահմուտ փողոց, Թիւ 141

514

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնաժ	Անուանք	Թոնաժ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Սէսոստրիս	3250	Ադլանդիք	1700
Թէպէս	3250	Լոդուս	800
Մաքեդոնիա	3250	Օլիմպոս	800
Մարիոթիս	3250	Մէմֆիս	700
Սֆինքս	3000		

Սֆինքս շոգենաւը, նաւապետ Քրուք, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Թէպէս շոգենաւը, նաւապետ Տըֆֆի, յունվար 9 ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանճըգ փողոց, Ուիթալ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.

515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՓԱՓԱՅԵԱՆՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնաժ	Նաւապետք
Ասյա Թոֆիս	3,000	Գլըք
Արքատիա	2,500	Իոձըրս
Արքատիա	2,500	Քրուքշանկս
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասետոնիա	3,500	Մարշ
Բըւմէլիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Մասետոնիա շոգենաւն ընդհուպ պիտի ուղեւորի ի Լիվրբուլ։

Բըւմէլիա շոգենաւն յունուար 2 ին Պաթումէն աստ կուգայ և ի մօտոյ վերստին կը մեկնի ի Պաթում։

Պէլկրատիա շոգենաւն յունուար 2 ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

515 Գործակալ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի և Սեւ ծովու մէջ.

Անուանք	Թոնաժ	Անուանք	Թոնաժ
Ալճէրեան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերեան	5500
Արաբեան	3700	Իլլիրեան	5500
Պավարեան	6000	Իտալեան	5500
Պուլկարեան	6000	Լէսպեան	2200
Քարթէճեան	800	Լիպուրեան	2500
Սայփրեան	2000	Լիպեան	800
Տաւրոյ	700	Օբորթոյ	700
Էճիփշըն	3700	Բերսեան	3800
Ֆաբեան	3700	Վալէնսեան	6800
Ֆալերեան	3700	Վիրճինեան	6800

Ալճէրեան շոգենաւը, նաւապետ Լաւրանսոն, այսօր Լիվրբուլէն աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.

Ճիպրալթար, Պ. Գ. Քարվըր Եղբարք

Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.

Մալթա, Ա. Քամիլլերի.

Տիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտատոյ.

Զմիւռնիա, Գ. Ռիտլօ և ընկ.

512

Արտօնատէր Ռ. ՏԸՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՃԻՒՆՆԻՉԱ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1885 ԴԵԿՏ. 1 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ԴԵԿՏ. 31

Վոսփորէն Կամուրջ շոգենաւներ

2 30 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք.

2 30 Վանիք. Չէնկել. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթ.

2 30 Պէյգ. Բաշաք. Բ. Բ. Մաչ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկել. Պեյ. Գուզ.

2 30 Եէնիմ. Մէզ. Պէյքոզ. Թարապ. Եէնիքէօյ Ամէն. Պոյաճը. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գորուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ.

3 15 Գավաղներ Մեզարք Պէյքոզ. Թար. Պեյգ. Բաշաք. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի. Չէնկելք. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկիւտ.

3 30 Եէնիմ. Մեզարպուրնու Պէյքոզ. Թարապիա Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.

5 — Եէնիմ. Մէզարք. Պէյքոզ. Թարապ. Եէնիք. Ամէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.

6 — Պէյգ. Բաշաք. Բ. Բ. Մաչ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ. Պէշիք.

7 — Եէնիմ. Մէզարք, Պէյքոզ. Թարապ. Պէյգ. Բաշաք. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտըլ. Արնաւ. Չէնկէլ. Պէյ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.

7 45 Ա. Գավ. Եէնիմ. Մէզարք. Պէյքոզտէրէ Թարապ. Եէնիք. Ամէն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.

8 45 Պէյքոզ. Թարապ. Պէյգ. Բաշաք. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկ.

9 — Եէնիմ. Մէզարք. Պէյքոզ. Թարապ. Եէնիք. Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավուտք. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.

10 — Մէզարք. Պէյքոզ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ

Կամուրջէն Վոսփոր շոգենաւներ

3 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Ամէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյքոզ. Մէզարք. Եէնիմ.

4 45 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. — Չէնկէլք. Արնաւ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար — — Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշաք. Պէյգ. Թարապ. Պէյքոզ. Մէզարք. Եէնիմ.

4 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բ. Բ. Մաչ. Բաշաք. Պէյգ.

4 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրու. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյքոզ. Մէզարք. Եէնիմ.

5 30 Գապ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մէզարք. Եէնիմ. Ռ. և Ա. Գավագ.

6 45 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր Չէնկէլ. Արնաւ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար. Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյքոզ.

8 30 Պէշիք. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյքոզ. Մէզարպուրնու.

10 — Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլք. Վանիքէօ. Գանտըլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բիւքթէքաշ. Բաշաք. Պէյգ. Թարապ. Մէզ. Ռ. և Ա. Գավագ.

10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Ամէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյքոզ. Մէզարք. Եէնիմ.

11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիք. Թարապ. Պէյքոզ. Մէզարք. Եէնիմ.

11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշաք. Պէյգ.

11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք.

12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ.